

PWD. RAFAŁ ŁĄCZYŃSKI

POLSKO-ANGIELSKI

SŁOWNIK

HARCERSKI

JAK CZYTAĆ SŁOWNIK?

- W **nawiasach kwadratowych** podano wyjaśnienie znaczenia hasła, odsyłacze do innych hasel oraz przykłady użycia, a także wskazówki dotyczące czytania numerów szczepów i druzyn. Jeżeli hasło ma kilka znaczeń, są one ponumerowane. Gdy znaczeń hasła polskiego jest wiele, ale tłumaczenie wszystkich jest identyczne, ich wyjaśnienie znajduje się po stronie polskiej. Jeżeli istnieje kilka tłumaczeń w zależności od znaczenia, wyjaśnienia znajdują się przy odpowiednich tłumaczeniach angielskich.
- Nie zastosowano **odsyłaczy** zamiast hasel dla takich hasel, w których kilku słowom (wyrażeniom) polskim odpowiadają jedno angielskie, ale słowa te (wyrażenia) nie są kojarzone w języku polskim jako jednoznaczne.
- W **nawiasach zwykłych** podane są nieobowiązkowe części hasła, które zazwyczaj można pominąć (jeżeli kontekst użycia słowa jest czytelny). Najczęściej hasłu polskiemu, w którym pominięto wyrazy umieszczone w nawiasie, odpowiada po stronie angielskiej również hasło bez wyrazów w nawiasie. Jeżeli nawiasów w hasle jest kilka, można je wyłączać w dowolnej konfiguracji. Uwaga: w nawiasie zwykłym podano także skróty brytyjskich nazw funkcji, które często używane są przez Brytyjczyków w piśmie zamiast pełnej nazwy funkcji oraz skróty nazw stron świata. Skrót „ZHP” zwyczajowo umieszcza się w nawiasie po pełnej angielskiej nazwie Związku. W przypadku wyrazu „namiestnik” angielskie tłumaczenie zawiera wyjaśnienie zakresu obowiązków umieszczone w nawiasie i nie jest to opcjonalna część hasła (część w nawiasie możemy pominąć, jeśli mówimy ogólnie o namiestnikach). Nawiasy zwykle zastosowano także do podania żeńskiej formy rzeczownika (polskiego), jeśli tłumaczy się ona tak samo na angielski. Kiedy użycie nawiasu nie było możliwe ze względu na konstrukcję zakończenia wyrazu, do zapisania rodzaju żeńskiego zastosowano **kursywę i ukośnik („/”)**. Czasami wersje w różnych rodzajach podawano przy użyciu **nawiasów klamrowych**.
- Fragmenty pisane **kursywą**, w których poszczególne opcje oddzielone są **ukośnikiem („/”)**, oznaczają możliwość dowolnego wybrania jednej z opcji. Jeżeli obok siebie występują dwa osobne fragmenty alternatywne, oddzielone są one od siebie dłuższą spacją, aby uniknąć pomyłki złączenia ich w jeden zestaw opcji. Fragmenty, w których wymienione możliwości są tylko przykładowe, zakończono skrótem „etc.”. Oznaczenie „a/the” nie jest wyróżnione kursywą, ponieważ granice fragmentu są jasne, podobnie przy oznaczeniu typu ktoś/coś lub sb/sth. Patrz także: *Uwagi na temat użycia wyrazów „Scout” i „Guide”*.

- Fragmenty objęte **nawiasami klamrowymi („{ }”)** oznaczają możliwość wyboru jednej z opcji rozdzielonych **ukośnikiem**, z tym, że odpowiednikiem każdej opcji w języku polskim jest opcja umieszczona na tej samej pozycji w języku angielskim. Zapis służy skróceniu tekstu przy zwrotach o podobnej konstrukcji.
- **Przecinek** rozdziela alternatywne tłumaczenia zwrotu lub wyrazu. Przecinek wyznacza granice ważności uwag gramatycznych w **nawiasach trójkątnych („< >”)**.
- **Średnik** rozdziela poszczególne wyrażenia w ramach jednego hasła.
- **Tylda („~”)** zastępuje hasło główne, użyte w języku, po którego stronie stoi (lewa strona myślnika – polski, prawa – angielski). Tylda użyta w hasle, które ma wiele tłumaczeń, oznacza, że można użyć któregośkolwiek z nich. Jeżeli nie można użyć dowolnego tłumaczenia, tylda nie jest stosowana. Po tyldzie dopisana jest końcówka słowa (nieoddzielona od tyldy spacją), przed tyldą lub po tyldzie – dalsza część wyrażenia (oddzielone spacją). Przy hasłach głównych, będących wyrażeniami składającymi się z wielu wyrazów, podawana jest końcówka tylko ostatniego z nich, przy czym tylda powtarza całe wyrażenie.
- **Pogrubionym drukiem** zaznaczono wyrazy, które są najważniejszym lub najczęściej używanym tłumaczeniem wyrazu polskiego. Wyrazy podane wcześniej są właściwsze/częściej używane od tych podanych później, o ile nie różnią się rejestrem (formal, informal), kwalifikatorem odmiany angielszczyzny (Br, Am) lub znaczeniem podanym w nawiasie kwadratowym.
- Oznaczenie „one’s” wyznacza miejsce, gdzie należy wstawić odpowiedni zaimek dzierżawczy (my, your itd.).
- W **nawiasach trójkątnych („< >”)** podane zostały uwagi gramatyczne i znaczeniowe:

Kwalifikatory odmiany języka:

- **Br** – używane tylko w brytyjskiej odmianie angielskiego;
- **Am** – używane tylko w amerykańskiej odmianie angielskiego;
- **esp Br, esp Am** – używane głównie w jednej z odmian angielskiego.

Słownik jest nieco europocentryczny. Wyrazy i wyrażenia, które nie zawierają kwalifikatora odmiany języka, są używane bądź w obu odmianach, bądź autorowi nie wiadomo o innym słowie używanym w amerykańskiej odmianie języka, co jednak nie znaczy, że takie nie istnieje. Słownik powstał głównie na podstawie materiałów brytyjskich.

Kwalifikatory policzalności:

- **C** – rzeczownik policzalny (może być używany z przedimkiem nieokreślonym „a”);

- **U** – rzeczownik niepoliczalny (nie może być używany z przedimkiem nieokreślonym „a”);
- **U, C** – rzeczownik może być użyty zarówno jako policzalny, jak i niepoliczalny; kolejność liter zależy od części obu sposobów użycia;
- **pl** – rzeczownik policzalny występujący tylko w liczbie mnogiej (w języku, przy którym umieszczono uwagę);
- **usu pl** – rzeczownik policzalny występujący zazwyczaj w liczbie mnogiej (w języku, przy którym umieszczono uwagę);
- **sing** – rzeczownik policzalny występujący tylko w liczbie pojedynczej (może być używany z przedimkiem nieokreślonym „a”);
- **usu sing** – rzeczownik policzalny występujący zazwyczaj w liczbie pojedynczej (może być używany z przedimkiem nieokreślonym „a”).

Rzeczowniki niemające żadnych kwalifikatorów policzalności są rzeczownikami policzalnymi. Przed rzeczownikami zakwalifikowanymi jako <U, C> lub <C, U> nie umieszczono przedimków. Rzeczowniki angielskie zakwalifikowane jako <usu pl> podane są w liczbie pojedynczej, chyba że rzeczownik polski występuje tylko w liczbie mnogiej (<pl>). Jeżeli usunięcie wyrazu w nawiasach zwykłych powodowałoby konieczność zamiany przedimka z „a” na „an” lub odwrotnie, Słownik podaje tylko przedimek pasujący do wersji bez usuniętej zawartości nawiasów. Oznaczenie „a/the” używane jest, kiedy użycie przedimka określonego „the” jest szczególnie prawdopodobne.

Przedstawione powyżej uwagi występują w różnych kombinacjach (np. <U, sing> oznacza, że rzeczownik może być użyty jako niepoliczalny lub w liczbie pojedynczej).

Kwalifikatory rejestru:

- **fml** – zwrot języka formalnego (rzadko używany w mowie potocznej);
- **infml** – zwrot języka kolokwialnego (rzadko używany w języku pisanym, w sytuacjach oficjalnych).

Wyrazy i zwroty, dla których nie podano kwalifikatora rejestru, mają rejestr neutralny, czyli mogą być używane w dowolnych kontekstach.

Nieregularności:

- **pl:** – nieregularna forma liczby mnogiej;
- **ale:** – inne nieregularności.

Uwagi w **nawiasach trójkątnych i kwadratowych** odnoszą się do wyrazu, obok którego je umieszczono, do wszystkich wyrazów oddzielonych od niego **ukośnikiem** (ale nie przecinkiem) i do wszystkich wyrazów, w którym dany wyraz występuje (o ile nie umieszczono przy tych wyrażeniach osobnych objaśnień).

Uwagi na temat zastosowanych zasad łączenia wyrazów i wyrażzeń w hasła

Do hasła głównego dopisano:

- wyrażenia z innymi częściami mowy niż hasło główne, jeśli zawierają hasło główne (np. „rozpalili ognisko” w hasle głównym „ognisko”), zwłaszcza jeśli zawarte w nich wyrazy inne niż hasło główne nie łączą się z wieloma innymi hasłami;
- wyrażenia z tą samą częścią mowy, jeśli wyraz niebędący hasłem głównym nie znajduje osobnego zastosowania w kontekście harcerskim (np. „dziurka od guzika” w hasle głównym „guzik”);
- inne złożenia, zwłaszcza jeśli hasło główne występuje w nich na pierwszym miejscu;
- wyrażenia lub pojedyncze słowa niezawierające hasła głównego, jeżeli ich osobne umieszczenie powodowałoby trudność z ich odnalezieniem (np. „kurtka w barwach maskujących” pod hasłem głównym „kamufaż” lub wyrażenia zaczynające się od czasownika „być”) lub jeżeli są bliskim synonimem hasła głównego (np. „mżawka” pod hasłem „deszcz”);
- wyrażenia, których angielskie tłumaczenie zawiera angielskie tłumaczenie hasła głównego, mimo że polska wersja danego wyrażenia nie zawiera polskiej wersji hasła głównego;
- do czasownikowych hasel głównych dopisano utworzone od nich imiesłowly;
- przymiotniki, które w harcerskim kontekście wiążą się ściśle i tylko z rzeczownikiem będącym hasłem głównym;
- wyrażenia będące przykładem użycia hasła głównego, mimo że według pozostałych zasad powinny znajdować się w osobnym hasle.

Do najważniejszych rzeczowników, takich jak: ognisko, namiot, plecak, obóz itp., dopisano wszystkie wyrażenia je zawierające, chyba że te wyrażenia wchodzą w skład innych, bardziej rozbudowanych wyrażzeń – wtedy traktowano je jako osobne hasła główne.

Jako osobne hasło główne traktowano:

- czasowniki i przymiotniki utworzone od rzeczownika, będącego hasłem głównym (wyjątek stanowią czasowniki, które wymagają podania opcji wymienionych z hasłem rzeczownikowym – te umieszczono razem z rzeczownikowym hasłem głównym);
- inne przymiotniki, gdy wiążą się z wieloma rzeczownikami.

Uwagi na temat użycia wyrazów „Scout” i „Guide”

Kontekst organizacji polskich

Wyrażenia, które odnoszą się do harcerstwa polskiego (użyto w nich wyrazu „harcerski”), zawierają w angielskim tłumaczeniu formułę „Scout and Guide”, ponieważ w żaden sposób nie da się wyodrębnić ich jako dotyczących wyłącznie bądź to harcerek, bądź harcerzy.

W szczególności jest tak w przypadku:

- nazw własnych przedmiotów, symboli i idei związanych z harcerstwem polskim, takich jak „Krzyż Harcerski” – „the Scout and Guide Cross”, „Prawo Harcerskie” [polskie] – „the Scout and Guide Law”, „Modlitwa Harcerska” [nazwa konkretnego tekstu] – „the Scout and Guide Prayer”;
- nazw organów i jednostek organizacyjnych ZHP, np. „Naczelny Sąd Harcerski” – „National Scout and Guide Court”, „hufiec (harcerski)” – „Scout and Guide District”. Pełne angielskie nazwy brzmią jednak dość niezgrabnie, lepiej więc w przypadku tej grupy w ogóle unikać używania „Scout and Guide”, o ile to możliwe (tzn. gdy rzezone wyrażenie jest podane w nawiasie), zwłaszcza gdy harcerski, czyli polski, charakter danego pojęcia jasno wynika z kontekstu wypowiedzi.

Niektóre wyrażenia dotyczące harcerstwa są często używane w odniesieniu do jednej z płci, np. „special needs Scouts and Guides” dotyczy obu płci, ale przecież można mówić tylko o harcerkach: „special needs Guides”. W takiej sytuacji, kiedy mowa o jednej płci, zwłaszcza gdy mówiący chce to podkreślić, może użyć tylko jednego za słów: „Scout” bądź „Guide”; kiedy mowa o obu, mówimy „Scout and Guide”, oczywiście w odpowiedniej liczbie – mnogiej lub pojedynczej.

W wyrazie „namiestnik” tłumaczenie zależy od zakresu jego obowiązków.

Kontekst organizacji zagranicznych

W kontekście zagranicznym sprawy mają się nieco inaczej. Istnieje wiele skautowych organizacji tylko dla dziewcząt. O członkiniach takich organizacji i wszystkim, co jest z nimi związane, mówimy zazwyczaj „Guide” (np. „the Guide Law”). Niektóre organizacje (np. amerykańskie) używają jednak wyrażenia „girl Scout”. Z chłopcami sprawa jest bardziej skomplikowana. Nie wiele jest organizacji tylko dla chłopców, ale w tych, które istnieją, używamy tylko słowa „Scout”. Wiele organizacji, które powstały jako męskie, dopuszcza obecnie dziewczęta do swoich szeregów, które w zależności od kraju nazywane są „Guides” lub „Scouts”, czyli tak samo jak chłopcy (dla odróżnienia można powiedzieć „female Scouts” lub „girl Scouts”). Skauting i guiding (czyli „skauting żeński” albo „ruch przewodniczek”) są na świecie, nieco inaczej niż w Polsce, uważane za dwa osobne (choć powiązane ze sobą) ruchy. Do skautingu mogą należeć chłopcy i dziewczęta, ale do guidingu – prawie wyłącznie dziewczęta. Harcerstwo polskie czerpie z obu tych ruchów jednocześnie i stąd biorą się kłopoty w tłumaczeniu. Od przyjętego zwyczaju zależy poprawne tłumaczenie słów. Ogólnie jednak, w kontekście międzynarodowym, bez wskazywania na konkretną organizację, możemy mówić „Scouting and Guiding”.

Wyraz „Guiding” tłumaczymy na polski jako „skauting żeński” bądź „ruch przewodniczek”, czasem też można powiedzieć po prostu „gajding”. O obu ruchach łącznie możemy powiedzieć (wyłącznie po polsku) „skauting”,

chyba, że chcemy mieć absolutną pewność, że zostaniemy dobrze zrozumiani – wtedy należy użyć obu słów. Wyraz „Guide” tłumaczymy „skautka” lub „przewodniczka” (to drugie, jeżeli chcemy podkreślić, że odróżniamy ją od chłopców lub gdy tłumaczymy nazwy). Czasem mówi się też potocznie „gidka” lub „gajdka”. Odnosnie wyrazów „Scout” i „Guide” obowiązują w słowniku podobne reguły jak w przypadku innych hasel. Opcji wyróżnionych kursywą i oddzielonych od siebie **ukośnikami** można używać zamiennie, w tym wypadku uważając na zmianę znaczenia. Czasem opcje nie są podane, lecz pojedynczy wyraz wyróżniony jest kursywą – oznacza to, że można go wymienić na „Scout”, „Guide” lub „Scout and Guide” w zależności od potrzeb. Zapisu takiego użyto, gdy zmiana jest mniej prawdopodobna niż w przypadku opcji oddzielonych **ukośnikami** i gdy trzeba bardziej uważać, np. „Scout rank” – stopnie są w końcu prawie identyczne dla chłopców i dziewcząt i tak naprawdę chodzi nam o to samo niezależnie od słowa, a użyty wyraz determinowany jest przez kontekst. W takiej sytuacji radziłbym w ogóle unikać słowa „Scout” czy „Guide” o ile to możliwe (gdy jest podane w nawiasie).

Kontekst rzeczowników pospolitych

Wiele rzeczowników pospolitych składa się z wyrazu „Scout” i jakiegoś innego słowa. W takim wypadku najlepiej niczego nie zamieniać, bo np. „Guides” raczej nie używają finek (mają nieco inne zajęcia) i słowo „Guide knife” nie miałyby sensu. Po prostu nazwy tych przedmiotów ZHP zaczerpnął z ruchu skautowego. Podobnie jest np. z lilijką. Na świecie używają jej tylko chłopcy, ale w Polsce także dziewczęta, co jednak nie zmienia faktu, że po angielsku nazywa się ją „the Scout Symbol”. Tak samo sprawa wygląda z rzeczownikiem „Seascout” – w angielskim nie istnieje wyraz „Seaguide”.

Zuchy

Wszystkie powyższe uwagi odnoszą się w równym stopniu do zuchów. Angielskie tłumaczenie zależy od tego, czy mówimy o samych chłopcach, samych dziewczynkach, czy o chłopcach i dziewczynkach razem, np. drużynę chłopców nazwiemy „a Cub Scout Pack”, ale jeśli są w niej także dziewczynki, powiemy „a Cub Scout and Brownie Pack”. Także np. o książeczce zachowującej dla chłopca powiemy „a Cub (Scout) membership book”. Szóstki nie są mieszane, więc mówimy „a Six of Cubs” albo „a Six of Brownies”, w zależności od ich składu. Jeżeli chcemy razem powiedzieć o obu rodzajach szóstek, musimy powiedzieć „Sixes of Cubs or Brownies” (w przykładzie wyraz „Six” jest użyty w liczbie mnogiej, ale nie musi tak być – zależy to od kontekstu). Podobnie rzecz wygląda w przypadku zastępów.

Słowa „Scout” i „Guide” są pisane przez brytyjskich skautów najczęściej wielkimi literami, podobnie jak wiele innych słów najściślej związanych ze skautingiem (np. Patrol, Troop, Leader). Taką pisownię zastosowano w słowniku.

**OBOZOWNICTWO,
PRZEDMIOTY
CÓDZIENNEGO UŻYTKU
I ŻYCIE OBOZOWE**

*campcraft, everyday use items
and camp routine*

akumulator – a (rechargeable) battery
alarm nocny – a night alert <C, U>
baba [ciążeńki młot dwuręczny] – a sledgehammer
balia – a basin
baniak na wodę – a can
barierka [pozioma żerdź przybita do dwóch palików spełniająca funkcję ogrodzenia] – a railing
bateria – a battery; na ~e – ~ operated/powerd; ~ się zużyła – the ~ has run down/out <Br, Am>, the ~ is flat <Br>; the ~ is dead <Am>
bidon – a water bottle, a flask
biwak – a weekend camp [weekendowy biwak w ciągu roku], **a Patrol camp** [biwak zastępu], a night away [jedna noc, dowolna forma], an overnight hike [jednodniowa wędrówka z noclegiem], an outing (to sth) [zorganizowane wyjście z obozu, może być kilka dni]; a camp out [jedna noc, pod namiotami], a sleepover [zuchowy], an overnight camp [jednodniowy]; weekend Patrol camp [weekendowy biwak zastępu]
blat – a board
brama – a gate(way)
brezent – tarpaulin <Br, Am; C, U>, tarp <Am; C, U; infml>
butla gazowa – a gas bottle [wielokrotnego użytku], a (gas) cylinder [wielokrotnego użytku], a cartridge [jednorazowy nabój]
chodzić po górach – to go hiking in the hills/hill walking [po mniejszych górach], to go hiking in the mountains/mountain walking [po większych górach]
chrust [drobne gałęzie i patyki] – kindling <U>
cisza nocna – lights-out <sing>
cisza poobiednia – a rest hour <C, usu sing>
czas wolny – free time <U>
czekan – an ice axe <Br>, an ice-axe <Am>
czołówka [latarka na głowę] – a head torch <Br>, a head lamp <Am>
dach (namiotu) – a roof (of a tent)
depionierka [związanie obozu] – camp dismantling <U>
deska – a plank

dół [wykopany w ziemi] – a hole [mniejszy], a pit [większy]; ~ na odpady – a rubbish ~; zasypać ~ – to fill in a ~
drabinka sznurowa – a rope ladder
drewniany – wooden
drewno – wood <Br, Am; U, C> [budulec i na opał], timber <Br; U> [budulec], lumber <Am; U> [budulec]; ~ z drzew [iglastych/liściastych] – {soft-wood/hardwood}; ~ na opał – (fire) wood; suche ~ – dry wood; spróchniałe ~ – rotten/rotting wood; zebrać ~ na opał – to collect (fire)wood
dwór – outdoors <sing>, outside <sing> [zazwyczaj w opozycji do jakiegoś konkretnego pomieszczenia]; mieć zajęcia na ~rze – to have activities ~
dym – smoke <U>
dziurka [do przewlekania troczków] – an eyelet
ekwipunek [osobisty] – kit <C, U>; sprawdzenie ~ku – a ~ check
gaśnica – a (fire) extinguisher
gimnastyka [seria ćwiczeń fizycznych] – a keep-fit (session)
glina – clay <U>
głowica [siekiery, młotka] – a head
gździć – to rake (up)
grabie – a rake
gumy [znajdujące się u dołu dużego namiotu, przypina się je szpilkami do ziemi] – a draught cloth
gwóźdź – a nail; wbić ~ (w coś) – to hammer a ~ in (to sth); wyciągnąć ~ – to pull out a ~
hamak – hammock; spać w ~u – to sleep in a ~; rozwiesić ~ (pomiędzy drzewami) – to string a ~ (between two trees)
hubka – patrz: „podpałka”
igła – a needle; nawlec nitkę na ~ – to thread a ~
imadło – a vice
impregnat – (waterproofing) sealant <Br; U, C>, (waterproofing) sealer <Am; U, C>
impregnować coś – to waterproof sth
jedzenie – food <U>; ~ w proszku – instant ~; ~ w puszcze – canned ~; zdrowe ~ – healthy ~; zepsute ~ – spoiled ~; ~ się zepsuło – the ~ has gone off <Br>, the ~ has gone bad <Am>; przygotowywać ~ – to prepare ~
kafar [ciążeńki młot dwuręczny] – patrz: „baba”
kajak – a canoe [większy], a kayak [mały – „kanadyjka”]
kamizelka ratunkowa – a life jacket <Br>, a life vest <Am>
kanadyjka [łódko polowe] – patrz: „polówka”
kanadyjka [mały kajak] – a kayak
kapliczka [miejsce na obozie przeznaczone do modlitwy] – a shrine
kapok – patrz: „kamizelka ratunkowa”

karabinek [do wspinaczki] – a karabiner
karimata – a (camping/sleeping) mat <Br>, a sleeping pad <Am>; {rozwiązanie/związanie} ~ę – to roll {out/up} a ~
kemping – a campsite/camping site <Br, Am>, a campground <Am>
kieszki ((boczna/przednia/górna)) [plecaka] – a ((side/front/hood)) pocket; płaska ~ z siatki [do trzymania np. mapy] – a mesh pocket
klapa plecaka – a hood, a cover; pod ~ą – under the ~
klin – a wedge; wbić ~ (w coś) – to hammer/drive a ~ in (to sth)
koc – a blanket; zrolować ~ – to roll up a ~; przykryć się ~em – to cover oneself with a ~
kociołek – a (cooking) pot, a billy
koło ratunkowe – a lifebelt; rzucić komuś ~ – to throw a ~ to sb
komora namiotu [1. przestrzeń ograniczona materiałem umieszczonym pod koprikiem; 2. sam materiał] – an inner **komora plecaka** – a compartment; **komora główna** – the main ~
kopać – to dig; wy- ~ – to up
kosz na śmieci [stożak na worek] – a rubbish bag tripod <Br>, trash bag tripod <Am>
kubek – a mug
kuchenka turystyczna (gazowa) [przenośna] – a (gas) stove
kuchnia – a kitchen [miejsce na obozie], a mess tent [w namiocie]; ~ polowa – a field kitchen [urządzenie wojskowe], a cooking fire [ognisko z zaimprovizowanym bądź trwałym urządzeniem do zawieszania lub postawienia kociołka]; gotować na ~ej – to cook on/over an (open) fire
lampa naftowa – a paraffin lamp <Br>, a kerosene lamp <Am>
latarka – a torch <Br>, a flashlight <Am>; {zapalić/zgaścić} ~ę – to switch {on/off} a ~; błysnąć ~ą – to flash a ~
latryna [dół w ziemi] – a latrine; ~ jest wolna – ~ is free, ~ is vacant <fml>; ~ jest zajęta – ~ is occupied; iść do ~y – to go to the toilet; zasypać ~ę [przysypać ziemią po użyciu] – to cover the ~ with earth
lina – a rope; {przetarta/wystrzępiona} ~ – a {worn-out/frayed} rope; związać ~y – to knot the ~s together; zwinąć ~ę – to coil (up) a ~
linka (namiotowa) – a guy (line/rope); zamocować/wbić ~ę/śledzie – to peg out the ~s; {naciągnąć/zluźnować} ~i – to {tighten/loose} the ~s
lokalizacja (obozu) – a preliminary visit (to a camp site)
lornetka – binoculars <pl>; patrzeć przez ~ę – to look through ~; ustawić ostrość w ~ce – to focus the ~

łom – a bar
łopata – a shovel
łódka – a boat; ~ wiosłowa – a rowing boat <Br>; a rowboat <Am>
łóżko polowe – patrz: „polówka”
maczeta – a machete
magazyn – a store (tent) [namiot magazynowy], a store [inne miejsce]
manierka – patrz: „bidon”
mapnik – a map case
maskować; ~ coś (przed czymś/kimś) [otaczać parawanem z gałęzi w celu osłonięcia] – to screen sth [from sth/sb]; (za)~ coś [ukryć ślady po czymś, np. po obozie] – to cover up the traces of sth; (za)~ coś (czymś) [upodabniać do otoczenia] – to camouflage sth (with sth); ~ się – to camouflage oneself; zaognisko – to camouflage the fireplace
maskowanie – camouflage [elementy upodabniające przedmiot lub człowieka do otoczenia], screening [osłona, parawan wokół np. latryny]; ~ latryny – latrine screening
maszt [do flagi – pionowa żerdź lub na sznurku] – a flag pole
maszt [namiotowy] – a (tent) pole [w tradycyjnym namiocie], a hoop [w namiocie igloo]; ~ poprzeczny – a cross/ridge pole; ~ pionowy – an upright (pole); ~ środkowy – a central pole; ~ narożny – a corner pole;
materac – a mattress; ~ dmuchany – an air ~; nadmuchać ~ – to blow up the ~; napompować ~ – to pump up the ~
menażka – a mess tin
menażnik – a plate rack
młotek – a hammer; drewniany ~ – a mallet
moskitiera – a mosquito net
most linowy – a Burma bridge
nabój [do nowoczesnej kuchni gazowej] – a (gas) cartridge
namiot – a tent; ~ {dwu/trzy}osobowy – a {two/three}-person ~; ~ o dwupadziowym dachu [zwykle mały] – a ridge ~; ~ rozpięty na ramie – a frame ~; ~ igloo – a dome ~; ~ z jednym wyższym masztem na środku, na planie koła – a bell ~; mały ~ – a lightweight ~; duży ~ – a heavyweight ~; ~ dziesiątka – a (ten-person) Patrol ~; ~ NS – a (large) tunnel ~; ~ z latryną – a toilet ~; ~ sanitarny – a washing ~; ~ tunel – a tunnel ~; ~ komendy – a/the Leaders' ~; ~ świetlica – an/the activity ~; ~ ambulatorium – a/the first-aid ~; (sznurowane) wejście do ~u – a (loop-laced) doorway/ (tent) door; spać w ~cie – to sleep in a ~; okopać ~ – to dig a trench around a ~; rozłożyć ~ – to pitch/put up a ~ [każdy rodzaj]; to erect a ~ [duży namiot]; złożyć ~ – strike/take down a ~
naostrzyć coś – to sharpen sth

nasadka na maszt [ze szpikulcem] – a spike
nić – thread <U>
niezbędnik [przyborek survivalowy] – a kitbag <Br>; an emergency kit <Am>
niezbędnik [sztuczce] – a cutlery set <Br>; cutlery <Br>; U>; silver(ware) <Am>; U>; a KFS set <Br>; Am>
nocleg pod gołym niebem – a bivouac
nocować pod gołym niebem – patrz: „spać pod gołym niebem”
noga [część urządzenia z żerdzi] – a leg
nóż – a knife <pl: knives>; {ostry/łepy} ~ – a {sharp/blunt} ~; naostrzyć ~ – to sharpen a ~; wbić ~ w coś – to stick/plunge a ~ into sth
obozować – to camp
obozowisko – patrz: „obóz”
obóz [1. wydarzenie; 2. miejsce] – a camp; ~ {harcerzy/harcerek/zuchowy} – a {Scout/Guide/Cub Scout and Brownie} ~; na ~ie – at/in a ~; jechać na ~ – to go to a ~; rozbić ~ – to pitch/make/set up/put up a ~; zwojać/składać ~ – to take down/dismantle/break/strike a ~; ~ trwa od do – the ~ runs from to
odprawa – a briefing [spotkanie], briefing <C>; U> [informacje podawane na ~ie]; zwołać ~ę – to call a ~; mieć ~ę – to have a ~
odwiedziny rodziców [na obozie] – a parents' day
ogień – fire <U>; rozdmuchać ~ – to blow the ~; rozniecić/rozpalić ~ [uczynić mocniejszym] – to stroke up the ~
ognisko – a (camp)fire [samo ognisko], a fire place [miejsce ogniska]; rozpalić ~ – to light a (camp)fire; zgasić ~ – to put out a (camp)fire; to quench a (camp)fire <fml>; okopać ~ – to dig a trench around a ~; siedzieć wokół ~a – to sit around a (camp)fire; ułożyć ~ – to build/set up/make/lay a (camp)fire; ~ wygasa – the fire is dying (out/down); zamaskować ~ – to camouflage the fireplace
okienko [w ognisku] – a gap
okno [w namiocie] – a window, a mesh ventilator [z siatką]; (opuszczana) okiennica w ~ie namiotu [z materiału] – a (roll-down) cover; {podwinąć/rozwinąć} okiennicę – to roll {up/down} a cover
okorować coś – to take the bark off sth
olej (silnikowy) – motor/engine oil <U>
ostrze (noża) – a blade (of a knife)
otwieracz do konserw – a can-opener <Am>; Br>; a tin-opener
pakamera [półokrągłe zakończenie namiotu] – a bell end
pałik – a stake; wbić ~ w ziemię – to drive a ~ into the ground; zaostrzyć ~ – to sharpen a ~

palnik – a burner
papier ścierny – sand-paper <U>
pas biodrowy [plecaka] – a hip/waist belt; {zapiąć/rozpiąć} ~ – to {fasten/unfasten} a ~
ppoż [stojak ze sprzętem przeciwpożarowym] – a fire equipment rack/stand
pętla [zawieszana na linie] – a loop
piec – an oven
pień do rąbania drewna – a chopping block
piła – a saw; ~ {jednoręczna/dwuręczna} – {one-man/two-man} ~; ~ tańcząca – a chainsaw; ~ się zacięła – ~ jammed (up)
piłować – to saw; od~ coś – to ~ sth off
pionierka – pioneering <U> [1. umiejętność; 2. urządzenia obozowe wykonane z drewna], pioneering time <U> [czas prac pionierskich]
plac apelowy – a quad(rangle)
plandeka – patrz: „brezent”
plecak – a backpack <Am>; Br>; a rucksack <Br>; mały ~ – a daypack <Am>; Br>; a daysack <Br>; ~ na stelażu, stelaż” – a trekking/walking/hiking/traveller's ~; stelaż ~a – a frame [zewewnętrzny, starego typu], a spine [wewnętrzny, nowego typu]; system nośny (~) – a back system; szelka ~a <usu pl> – a strap <usu pl>; {pakować/rozpakować} plecak – to {pack/unpack} a ~; złożyć ~ – to put on/shoulder a ~; zdjąć ~ – to take off/remove a ~; nieść ~ – to carry/have on/wear a ~
plomień – a flame
plonąć [palić się silnie] – to blaze
plótno [namiotowe] – canvas <U>
pubudka – a wake-up call <Br>; Am>; reveille <Am>; U>; ~ jest o 8 ~ is at 8 o'clock
podchodnia – a torch
podłoga namiotu – a groundsheet <Br>; a ground cloth <Am>
podobóz [obóz drużyny będący częścią zgrupowania] – a Pack's/Troop's/Unit's camp [patrz: „drużyna”]
podpałka – a tinder <U>
podwieczorek – a snack
pokrowiec – a bag [w formie worka]; ~ na maszty – a pole ~; ~ na namiot – a tent ~; valise; ~ przeciwdeszczowy [przykrycie] – a raincover
polano – a log
pole namiotowe – a campsite/camping site <Br>; Am>; a campground <Am>
polowy – open-air [odbywający się lub znajdujący się na zewnątrz], field [używany w terenie]; mundur ~ – a field uniform
polówka [łóżko polowe] – a camp bed <Br>; a cot <Am>; {złożyć/rozłożyć} ~ę – {fold (up)/unfold} a ~

poła – a (tent) *flap/fly*; ~ boczna – a side (of a tent); {podwinąć/spuścić} ~y – to roll {(up)/down} the ~s
pomost – a jetty <Br, Am>, a dock <Am>
popiół – ash <U>
poprzeczka [poprzeczna żerdź] – a bar
porcja – a serving
posiłek – a meal; ciepły ~ – a hot ~; jeść ~ – to *eat/have* a ~; wydawać ~ – to serve a ~; ugotować ~ – to cook a ~
posprzątać (sth) – to clean up (sth)
poziomica [narzędzie] – a (spirit) level
pożar – fire <U, C>; zgasić ~ – to put out a ~
półka – a shelf [płaska powierzchnia – część mebla], a rack [cały mebel]
program dnia – a timetable <Br>, a schedule <Am>
prycza – a camp bed <Br>, a cot <Am>
przeciekać – to leak; namiot ~a – the tent *leaks/is leaking*
przedsionek namiotu – a porch
przybić coś (do czegoś) – to nail sth (to sth)
puszka – a can <Am, Br>, a tin (can)
rak <usu pl> [do założenia na but] – crampon <usu pl>
ratownik (wodny) – a *lifeguard*, a lifesaver
rąbać (drewno) – to chop (wood)
rękaw [na maszt w namiocie igloo] – a pole sleeve
rozstawić kogoś/coś [np. grę po lecie] – to set up sb/sth
ruszt – a grid
sadza – soot <U>; pokryty ~ą – sooty
saperka – a trenching spade <Br, Am>, an entrenching tool <Br, Am>, a camp spade <Am>
sag – a stack; ułożyć ~ – to ~ wood
scyzoryk – a penknife <Br, Am>, a pocket knife <esp Am>; {rozłożyć/złożyć} ~ – to {open/close} a ~
siatka maskująca – camouflage netting <U>
siedziba hufca [biuro i miejsce spotkań] – patrz: „stanica hufca”
siekiera – an axe <Br>, an ax <Am>; ~ jednoręczna – a hand-axe; ~ dwuręczna – a felling axe <Br>; wbić ~ę w coś [gdym nie jest używana] – to mask an ~ in sth
siennik – a pallet <Br, Am>, a palliasse <Br>, a paillasse <Am>
skwierczec [o ogniu] – patrz: „strzelca”
stłupek [pionowa część urządzenia z żerdzi] – an upright
służba [czas kiedy wykonuje się przepisane obowiązki] – duty <C, U>; być na ~ – to be on ~; ~ kuchenna – kitchen ~

spać pod gołym niebem – to bivouac <ale: bivouacked, bivouacking>, to sleep in the open (air)
spakować się – to pack (one's *clothes/suitcase* etc.) [przygotować do wzięcia rzeczy, które potrzebne będą w podróży], to pack away [zwinąć sprzęt np. po biwaku w celu przygotowania się do drogi]
spis ekwipunku – a kit list <Br>, a camp list <Am>
sprawdzanie porządków w namiotach – a tent inspection
sprzęt – equipment <U> [ogólnie], hardware <U> [narzędzia, sprzęt pionierski]
stanica (harcerska) [przygotowane miejsce obozowe będące harcerską własnością] – a (*Scout*) *campsite/camping site* <Br, Am>, a (*Scout*) *campground* <Am>; ~ hufca – a/the District *campsite/camping site*
stanica hufca [biuro i miejsce spotkań] – district *Headquarters/HQ* <U, C>
stołówka [zadaszona przestrzeń na świeżym powietrzu] – a dining shelter
strój przeciwdeszczowy – wet weather gear <U>, waterproofs <pl>
strzelać [o ogniu] – to crackle
strzelać iskrami [o ogniu] – to spit, to throw sparks
stuptut <usu pl> [ochraniacz na łydkę] – a (snow) gaiter <usu pl>
suchy – dry
surwiał – survival <U>
suszarnia [obozowa] – drying racks <pl> [w formie metalowego lub drewnianego stelaża], a line <Am, Br> [sznurek rozwieszony między drzewami], a *clothes/washing line*
 [sznurek rozwieszony między drzewami]
suwak – a zipper <Am, Br>, a zip (fastener)
; zapiąć ~ – to *do up/pull (up)/close* a ~; rozpiąć ~ – to *undo/pull (down)/open* a ~; {zapiąć/rozpiąć} ~ w *kurtce/kurtkę* – to {zip (up)/unzip} a jacket
sypialnia [1. przestrzeń pod namiotem ograniczona materiałem umieszczonym pod tropikiem; 2. sam materiałem] – patrz: „komora namiotu”
szalunek – shoring <U>
szalaś – a shelter; {zbudować/rozbrać} ~ – to {build/demolish} a ~
sznurek – string <U, C>, cord <U, C>; rope <C, U> [mocniejszy]
szpadel – a spade
szpilka [namiotowa] – a (groundsheet) peg
szufla – patrz: „topata”
ściągacz [na lince namiotowej] – a runner
ściągacz [w plecaku] – a (draw)string [linka z plastikowym elementem], a clip

[sam plastikowy element]; ściągnąć ~ – to draw the string in
ścinki <pl> – wood chippings <pl>
śledź [namiotowy] – a (tent) peg; *zamocować/wbić* ~ie – to peg out the guyes
śpiewnik – a songbook
śpiwór – a sleeping bag; ~-mumia – a mummy ~; ~ puchowy – feathered ~
świder – a drill
świeca – a candle; zapalić ~ę – to light a ~; zdmuchnąć ~ę – to blow out a ~; zgasić ~ę [zazwyczaj palcami] – to snuff (out) a ~
świecznik – a candle stick
tablica ogłoszeń – a (notice)board <Br>, a (bulletin)board <Am>
teren obozu – a campus; na ~u – on campus
termos – a *thermos* <Br, Am>, a vacuum flask <Br>, a flask <Br>, a vacuum bottle <Am>, a thermos flask <Br>, a thermos bottle <Am>
tlić się – to smoulder
toaleta na dworzu [drewniana budka zamontowana na stałe] – an *outdoor/camp toilet* <Br, Am>, an outhouse <Am>
tojtojka [przenośna toaleta] – a porta-loo <Br>, a porta-potty <Am>, a portable toilet <Br, Am, fml>
toporek – a hatchet
tratwa – a raft; zbudować ~ę – to *build/make* a ~; płynąć ~ą – to float on a ~
trociny – sawdust <U>
tropiek – a strap
trojnik – a flysheet
trójnóg [do powieszenia kociołka] – a (cooking) tripod
trzaskać [o ogniu] – to snap
trzonek – a shaft
turnus – a session
ubranie do brudzenia – scruff kit <U>
ubranie do pracy – work clothes <pl>
uchwyty [miejsce na trzonku, w którym się go trzyma] – a grip
uczeńnik obozu – a camper
uprząż – a harness; wyregulować ~ – to adjust a ~
urządzenia obozowe <pl> – facilities <pl>
warta – watch <C, U>; ~ nocna – night ~; stać na ~cie – to be on ~
wartownik – a nightwatchman
węgielek [z ogniska] – a piece of charcoal [jeden kawałek], charcoal <U> [„węgiel” – ogólnie jako substancja lub jako masa]
węzeł – a knot; umiejętność stosowania ~ów – knotting; ~ ratowniczy – a bowline ~; ósemka – a figure (of) eight ~; supeł – an overhand ~; półsztyk – a half-hitch; ~ holowniczy – a ‘lower a bucket’; wyblinka – a clove hitch; ~ płaski – a reef ~; zawiązać ~ – to *do/*

tie a ~; rozwiązać ~ – to *undo/untie* a ~; {poluzować/zacieśnić} ~ – to {loosen/tighten} a ~
wiadro – a bucket <Br, Am>, a pail <Am>; napełnić ~ (czymś) – to fill a ~ (with sth)
wiązanie [do łączenia żerdzi] – a lashing <usu pl>; ~ {kwadratowe/proste/narładowe} – {square/simple/diagonal} ~
wigotny – damp
wiosło – a paddle [pagaj lub kajako-we], an oar [przymocowane do łodzi]
wióry <pl> – wood chippings <pl> [ścinki – większe], sawdust <U> [po pitowaniu – mniejsze]
woda – water <U>; ~ pitna – drinking ~; ~ jest czysta – the ~ is clean
wodoodporny – waterproof
wojskowy [taki jak w wojsku] – army-style; namiot ~ – tent
worek [spełniający funkcję plecaka] – a holdall <Br>, a carry-all <Am>
wspinać się (po linie) – to climb (a rope)
wycieczka – a trip
wyprawa – an expedition
wyrąb (drzew) – felling (of trees) <U>
wysypisko śmieci [małe] – a dumping ground <Br, Am; usu sing>, a junk yard <Am>
zacios [wycięcie w żerdzi na połączeniu z inną żerdzią] – a joint
zagasnąć [o ognisku] – to go out
zająć się [zapalić] – to catch fire; drewno ~o się ogniem – the wood caught fire
zakwaterowanie – accommodation <U>
zamaskowany – screened [osłonięty], camouflaged [upodobniony do otoczenia]
zaopatrzenie – supplies <pl>
zaopatrzeniowiec – a supplies person
zapałka [do zapalania ognia] – a match; ~ sztormowa – a windproof ~; woskowana ~ – a waxed ~; zapalić ~ – to strike a ~
zapałka [namiotowa] – a side pole
zapasowy – spare; ~a żarówka – a ~ bulb; ~e ubranie [na wypadek, gdy pierwsze np. przemoknie] – emergency clothing <U>, a change of clothing
zapięcie [np. na pasku plecaka] – a buckle
zaprawa poranna – patrz: „gimnastyka”
zgrupowanie {szczępu/hufca} – a {Group/District} camp
żar – an ember <usu pl>
żerdź – a spar
życie obozowe – camp routine <U>

PIERWSZA POMOC

first aid

agrafka – a safety pin
alergia – patrz: „uczulenie”
apteczka – a first-aid kit
astma – asthma <U>; atak ~y – ~ at-tack; chorować na ~ę – to suffer from ~
bandaż – a bandage; ~ elastyczny – an elasticated ~
, an elastic ~ <Am>
biegunka – diarrhoea <Br; U>, diarr-hea <Am; U>, the runs <Br, Am; infml>; mieć ~ę – to have ~
ból – pain <U, C>; ~ zęba – a toothache; ~ brzucha – a *stomach/tummy* ache; ~e menstruacyjne – menstrual pain <U>; ~ głowy – a headache; mieć ~ głowy – to have a headache
choroba – illness <U, C>, disease <U, C>; ~ lokomocyjna – travel-sickness <U>, motion sickness <U>
chory [ręczownik] – a sick person, a patient; być ~m – to be ill <Br>, to be sick <Am>
chusta trójkątna – a triangular bandage
ciało obce w oku – a foreign *body/object* in the eye
cukrzyca – diabetes <U>; być chorym na ~ę – to be diabetic
drogi oddechowe <pl> – the airway; udzielić ~ – to unblock the ~
drzazga – a splinter
duszności – shortness of breath <U>
fantom – a dummy
gap [człowiek przypatrujący się wypadkowi] – an onlooker
gaza (wyjałowiona) – (antiseptic) (cot-ton) gauze <U>; opatrunek ~wy – a ~ dressing, opatrunek wyjałowiony – a sterile dressing
gips – a plaster (cast)
gorączka – fever <U, C>; mieć wyso-ką ~ę – to *have/be running* a high ~, *zbić/obniżyć* ~ę – to reduce ~; ~ {spada/wzrasta} – the ~ is going {down/up}
grypa – (the) flu, influenza <fml>
grzybica stóp – athlete's foot <U>
guz [na głowie] – a bump, a lump; nabić sobie ~a – to get a ~; nabić komuś ~ (na głowie) – to give sb a ~ (on the head)
hipotermia – hypothermia <U>
izolotka – an isolation tent [namiot], an isolation room [pokój]
karetką (pogotowia ratunkowego) – an ambulance; zadzwonić po ~! – Call an ~!
kaszel – a cough
kaszleć – to cough

katar sienny – hay-fever <U>
kichać – to sneeze
kleszcz – a tick
kolnierz (usztywniający) – a (curvical) collar
komar – a mosquito
krążenie – circulation <U>
krew – blood <U>
krwawić – to bleed; rana ~i – a/the *cut/wound* is ~ing
krwawienie – patrz: „krwotok”
krwotok – bleeding <Br, Am; U>, haemorrhage <Br; C, U; fml>, he-morrhage <Am; C, U; fml>, a bleed <Br, Am>; ~ wewnętrzny – internal bleeding; ~ z nosa – a nosebleed; ~ić z nosa – to have a nosebleed; zatamować ~ – to *stop/staunch* bleeding <Br, Am>; to stanch bleeding <esp Am>
kurs pierwszej pomocy – a first aid (training) course
lekarstwo (na coś) – **medicine** (for sth) <U, C>, medication <U, C>, med <U, C; infml>; wziąć ~ – to take ~; brać ~ [regularnie] – to be on medication
lekarz – a doctor, a GP
 [internista], a physician <Am> [inny niż chirurg]
manewr Heimlicha – the Heimlich maneuver
masaż serca – heart massage <U, C>
maska do resuscytacji – a resuscitation mask <Br, Am>, a CPR mask <Br, Am>, a rescue breathing mask <Am>
moczenie nocne – bed-wetting <U>
mostek – a breastbone
naciągnięty (mięsień) – strained (mus-cle)
nadwerżony (mięsień) – patrz: „naciągnięty”
nieprzytomny – unconscious;
nosze – a stretcher
nożyczki <pl> – scissors <pl>
obetrzeć sobie {kolano/łokieć} – to graze one's {knee/elbow}
obstrukcja – constipation <U>; mieć ~ę – to be constipated, to have ~, to be blocked up <infml>
obtarcie [zdarta skóra] – a graze, an abrasion <fml>
odchylić głowę do tyłu – to tilt the head back
odcisk – a callus; mieć ~i na stopie – to have ~ed feet
odmrozić sobie {palec/stopę} – to have frostbite on one's {finger/foot}
odmrożenie [raczej poważne] – frost-bite <U>
odwodnienie – dehydration <U>
okład – a compress; zimny ~ – a cold ~; ~ z czegoś – a ~ of sth; położyć ~ (na coś) – to *apply/place* a ~ (on sth)
omdlenie – fainting <U>, a faint
oparzenie – a burn [spowodowane ogniem, gorącym, kwasem, lodem,

asfalt – **tarmac** < Br, Am; U> [nawierzchnia], tarmacadam < Br, Am; U> [nawierzchnia], blacktop <Am; U> [nawierzchnia], asphalt <Br, Am; U> [substancja]
azykut – a (compass) bearing; ~ 230 stopni – a ~ of 230 degrees; wyznaczyć ~ [jakiego punktu w terenie] – to take/work out a ~; odczytać ~ [z busoli] – to read off a ~; **znaleźć/wyznaczyć** ~ w terenie [znaleźć kierunek o danym ~cie] – take a ~; iść na ~ – to walk on a ~; [utrzymywać/stracić] ~ – to {keep/lose} a ~
bagno – marsh <C, U>, swamp <C, U>, bog <C, U>
bajoro – a puddle
biegun północny – the North Pole
bród – a ford; przejść przez ~ – to ~ a river/stream
brzeg – a bank [rzeka], a shore [jezioro, morze]; nad ~iem – on the ~; na drugim ~u czegoś – on the other ~ of sth
budynek – a building; ~ użyteczności publicznej – a public ~
bunkier – a bunker
busola [kompas z przyrządami celowniczymi] – a (lensatic) compass
cel – a destination [w terenie]; dotrzeć do ~u – to arrive at/reach the ~
cementarz – a cemetery
deklinacja magnetyczna – a magnetic variation/declination
dolina – a valley
droga – a road [przedmiot terenowy], way [kierunek]; ~ polna – a country road; ~ utwardzona – paved road; pomylić ~ę – to go the wrong way; odnaleźć ~ – to be back on course, to find one's way; pytać o ~ę – to ask for directions, to ask the way; wskazać komuś ~ę (do czegoś) – to tell sb the way (to sth); ruszyć w ~ę – to hit the road
drogowskaz – a signpost
efemeryda [GPS] – an ephemeris
góra – a mountain
GPS – GPS [Global Positioning System]; odbiornik ~ – a ~ device/receiver/unit
granica [administracyjnie wyznaczonego terenu] – a boundary, a limit
Gwiazda Polarna – the North/Pole Star, Polaris
horyzont – (the) horizon <sing>
igła kompasu – a compass needle
jaskinia – a cave
jezioro – a lake
kamień – a rock, a stone
kapliczka [przydrożna] – a shrine
kartometr – patrz: „krzywomierz”
kierunek – a direction; iść we (właściwym/złym) ~ku – to walk in a {correct/wrong} ~/way; poruszać się w ~ku czegoś – to move in the ~ of sth

kładka – a footbridge; przejść (przez) ~ – to go over/across the ~
komin – a chimney
kompas – a compass
kościół – a church
krzywomierz – a map measurer
krzyż – a cross
kurs [kierunek marszu] – course <U, C, usu sing>
kwadrat [z siatki na mapie] – a grid, a square
las – a wood [mały], woods <pl> [mały], a forest [duży]; ~ {liściasty/iglasty/mieszany/sosnowy} – a {deciduous/coniferous/mixed/pine} forest
legenda [na mapie] – a key <Br>, a legend <Am>
leśnicówka – a forester's lodge/office
linia {elektryczna/telefoniczna} – a {power/telephone} line
linia kolejowa – a railway (line)
, a railroad <Am>; ~ wąskotorowa – a narrow-gauge ~
, a narrow gage ~ <Am>
łąka – a meadow, a field
Mała Niedźwiedzica – patrz: „Mały Wóz”
Mały Wóz – the Little Dipper, the Little Bear [Mała Niedźwiedzica – gwiazdozbiór obejmujący nieco więcej gwiazd niż Mały Wóz]
mapa – a map; ~ topograficzna – a topographic ~; ~ {rastrowa/wektorowa/elektroniczna/cyfrowa} – a {raster/vector/electronic/digital} map; ~ {mała/wielko}skalowa – a {small/large} scale ~; dokładna ~ – a detailed ~; {aktualna/nieaktualna} ~ – an {up to date/out of date} ~; arkusz ~y – a ~ sheet; poza ~ą – off the ~; {złożyć/rozłożyć} ~ę – to {fold/unfold} a ~; nanieść coś na ~ę – to plot sth on a ~; oznaczyć na ~ie trasę podróży – to trace out a route on a ~; znaleźć coś na ~ie – to find sth on a ~; zaznaczyć coś na ~ – to mark sth on a ~
miasteczko – a town
minuta [geograficzna] – a minute
most (na rzece) – a bridge (over a river)
mur – a wall; przejść przez ~ – to climb over the ~
nasyt – an embankment
nazwa (arkusza mapy) – a title
nizina – lowland <usu pl>
oddział leśny [kwartał] – section
odległość – a distance; ~ {od/do} – a ~ {from/to}; zmierzyć ~ – to measure the ~
odwzorowanie [w kartografii] – projection <U, C>
ogrodzenie – a fence
orientacja w terenie [umiejętność] – a sense of direction
pagórek – a hillock
park narodowy – a national park

pas [pozioma linia siatki na mapie] – a northing
plaskowyz – a plateau <pl: plateaux, plateaus>
polana – a clearing
pole – a field
położenie – a position, a location; wskazać swoje ~ na mapie – to pinpoint one's position on a map
południe – south (S) <U, sing>
południk – a meridian (of longitude)
poręba – patrz: „polana”
posługiwanie się kompasem – compass work <U>
posługiwanie się mapą – mapping, map reading; posługiwać się mapą – to map read
poziomica – a contour (line)
północ – north (N) <U, sing>; ~ {magnetyczna/geograficzna/topograficzna} – {magnetic/true/grid} ~; ~ny zachód – ~west (NW); na ~y czegoś – in the ~ of sth; być na ~ od czegoś – to be (to the) ~ of sth; wyznaczyć ~ – to find/determine ~; wskazywać ~ – to point to ~
północny – north [1. będący na północy lub zwrócony na północ; 2. (o wietrze) wiejący z północy], northern [pochodzący z północy lub znajdujący się na północy], northerly [1. biegnący w kierunku północy lub znajdujący się na północy; 2. (o wietrze) wiejący z północy]
prąd wody [w rzece] – a current; {silny/słaby} ~ – a {strong/weak} ~
przeprawa przez rzekę – a river crossing
przesieka – a firebreak [bezdorzewny pas w lesie], an aisle [bezdorzewny pas służący za drogę], a lane [bezdorzewny pas służący za drogę], a section line [bezdorzewny pas służący za drogę]
przystanek kolejowy – a halt
punkt (trasy) – a waypoint; zaznaczyć {~ /miejsce stania} – to mark a {~/current location}; wprowadzić ~y do GPSa – to punch ~s into GPS
punkt docelowy – a/the destination point
punkt orientacyjny [charakterystyczne miejsce w terenie] – a landmark
punkt widokowy – a view point
punkt wysokościowy – a height-point
rezerwat (przyrody) – a (nature) reserve <Br, Am>, a preserve <Am>
równoleżnik – a parallel (of latitude)
róża wiatrów – a compass rose
ruiny <pl> – ruins <pl>; ~ czegoś – ruins/remains of sth <pl>
rzeka – a river; przejść przez ~ę – to wade (across) a ~
sad – an orchard
satelita – a satellite; znaleźć ~ę – to acquire a ~

sekunda [geograficzna] – a second
siatka na mapie – a grid
skala – a rock
skala (mapy) – a (measuring) scale; ~ 1:10000 – a ~ of 1:10000; ~ w której jeden centymetr równa się dziesięciu kilometrom – a ~ of ten kilometres to the centimetre; mapa w ~ i 1:250000 – a map with a ~ of 1:250000
skarpa [bardzo stromy stok] – an escarpment
skrót – a short cut; iść ~em przez pola – to take/use a ~ across/through the fields
ślad [GPS] – a track log
ślup [pionowa linia siatki na mapie] – an easting
ślupek – a post; ~ milowy – a milestone
stacja kolejowa – a railway station <Br>; a train station <Am>
staw – a pond
strony świata <pl> – compass points <pl>; points of the compass <pl>
strumień – a stream <Br, Am>; a creek <Am>
strumyk – a brook
studnia – a well
system meldunkowy [format wyświetlania pozycji GPS] – a position format
szkic (terenu) – a sketch (map); narysować ~ terenu – to draw/make a ~ of an area; ~ jest w skali – ~ is drawn to a scale
szkółka leśna – a (tree) nursery
szlak – a trail; ~ turystyczny – a tourist ~; iść ~iem – to follow the ~; przejść ~ – to walk the ~; być na ~u – to be on ~
ścieżka – a (foot)path
teren podmokły – wetland <C, U, pl>
teren zabudowany – a built-up area
teren zalesiony – a wooded area
transformator – a transformer
trasa [marszu] – a route
układ odniesienia [mapy] – a map datum <pl: map data>; przesunięcie ~a – a shift
układ współrzędnych [w kartografii] – a coordinate/grid system; początek ~ych – a false origin
ukształtowanie terenu – a landform
urwisko – a precipice
wał przeciwpowodziowy – a levee [przy rzece], a dyke/dike [przy morzu]
wąwóz – a canyon [duży], a gorge [mały]
Wielka Niedźwiedzica – patrz: „Wielki Wóz”
Wielki Wóz – the Plough <Br>; the Big Dipper <Am>; the Great Bear [Wielka Niedźwiedzica – Wielki Wóz stanowi jej część]
wieś [osada] – a village

wieża – a tower
wodospad – a waterfall, falls <pl>
wrzosowisko – a heath
wschód – east (E) <U, sing>
współrzędna <usu pl> – a grid reference <Br, usu pl>; a coordinate <Am; usu pl>; ~ [południkowa/równoleżnikowa] – an {easting/northing} reference
wykop [drogi lub toru kolejowego] – a cutting
wysokość nad poziomem morza – an elevation; na ~i 300 m – at an ~ of 300 metres
wyspa – an island
wyżyna – upland <usu pl>
wzgórze – a hill
zabłądzić – to get lost, to lose the way
zachód – west (W) <U, sing>
zagajnik – a copse, a coppice
zagroda – a farm
zarośla [teren pokryty krzakami i niskimi drzewami] – scrub(land) <U>; brushwood <U>
zbiornik wodny – a reservoir
zбочenie magnetyczne – patrz: „deklinacja magnetyczna”
zgubić się – patrz: „zabłądzić”
znak patrolowy – a (tracking) sign
znak topograficzny <usu pl> – a (map) symbol/sign <usu pl>
zorientować mapę – to set a/the map, to line up a/the map up
żywoplot – a hedge
źródło – a spring

MUSZTRA, MUNDUR I CEREMONIAŁ, SYMBOLIKA I TRADYCJA HARCERSKA

*drill, uniform, ceremonies,
symbols and traditions*

apel {rozpoczynający/kończący} – flag {break/down} <U>; a flag {break/down} ceremony; przeprowadzić ~ – to hold ~
belka [na mundurze] – a stripe
beret – a beret; nosić ~ na bakier – to wear a ~ (set) off-centre
Betlejemskie Światło Pokoju – the Bethlehem Light of Peace
Biała Służba – the White Service
bluza – a sweatshirt
bojówki <pl> – cargo trousers <Br, pl>; cargo pants <esp Am; pl>
capstrzyk [wieczorna impreza w przeddzień głównych uroczystości] – a torchlit procession
chorągiew [osoba niosąca sztandar] – a (Colour) bearer
chusta – a necker(chief), a scarf; ~ w

barwach {szczępu/drużyny} – a/the {Group/Troop} scarf
cywil [cywilne ubranie] – civilian clothes <pl>; civvies <pl, infml>; być w ~u – to be dressed in ~
Czuwaj! – Be Prepared! [zawołanie], Yours in *Scouting/Guiding* [używane do końca listów]
daszek [rogatywki, czapki] – a peak <Br>; a visor <Am>; a bill <Am>
defilada – a parade; prowadzić ~ę {harcerzy/harcerek} – to parade the {Scouts/Guides} [ew. „Scouts and Guides”]; gdy chodzi o obie płcie]
defilować (przed kimś) – to parade (before sb)
druh – fellow Scout; ~na – fellow Guide [w języku angielskim raczej nie używane – tylko w tłumaczeniach tekstów polskich; oba tylko jako forma oficjalnego zwracania się do kogoś]; Druhny i Druhowie! – Fellow Scouts and Guides!
drzewiec [sztandar] – a staff
Dzień Myśli Braterskiej [22.02] – (the) (World) Thinking Day
finka – a Scout knife
flaga – a flag; ~ państwowa – a/the national ~; ~ Polski – the Polish (national) ~; wciągnąć ~ – to hoist/put up the ~; to raise the ~ <infml>; opuścić ~ – to lower/bring down the ~; wywiesić ~ę – to fly a ~
frontem do czegoś – facing sth; stać ~ – to stand ~
furażerka – a forage cap
gawęda – a (camp fire) yarn; mówić/opowiadać ~ – to tell a ~
getra – a gaiter
godło (Polski) – the (Polish) National Emblem
guzik – a button; dziurka od ~a – a ~ hole; zgubić [oberwać] ~ – to lose a ~; przyszyć ~ – to sew on a ~; zapiąć ~ – to do up a ~
; to button a ~ <Am>; rozpiąć ~ – to undo a ~
; to unbutton a ~ <Am>
gwiazdka – a star; ~ zuchowa – a/the Cub Scout and Brownie Star
gwizdek – a whistle; zagwizdać – to blow a ~ [za pomocą gwizdka]; to whistle [za pomocą gwizdka lub palców]
herb – a coat of arms, arms <pl>
hymn – an anthem; ~ państwowy – the national ~; ~ ZHP – the Polish Scouting and Guiding Association ~
kamufaż – camouflage <U, C>; camo <U, C, infml>; kurtka w barwach maskujących – a *Pack/Troop/Unit* dressed in ~ [patrz: „drużyna”]
kangurka – patrz: „kurtka przeciwdeszczowa”
kurtka przeciwdeszczowa – a water-proof jacket, waterproofs <pl>

kapelusze – a hat; rondo ~a – a brim
khaki – khaki <U>; mundur ~ – a ~ uniform
kieszka – a pocket; ~ na piersiach – a breast ~; kłapa ~i – a flap
kolumna [rodzaj szyku] – a (single) file [pojedyncza], a column (of {two/three}) [kolumna {dwójkowa/trójkowa}]
kołnierzyk – a collar
komenda musztry – a procedure
koniczynka WAGGGS – the (World) Trefoil, the World Badge
krójka – a tie
krag [ustawienie] – a circle; *ustawić się/ stanąć w ~u* – to form a ~, to stand in a ~; *stać w ~u* – to stand in a ~; *usiąść w ~u* – to sit in a ~
krokiewka – a chevron
krzyż harcowski – the (Polish) Scout and Guide Cross
laska skautowa – a staff, a stave
lilijka [polska] – the (Polish) Scout Symbol [o odznace], (the) arrowhead [o kształcie]
lilijka skautowa [WOSM] – the (World) Scout Emblem, the World Scout Badge, the World Membership Badge
marsz – a march
miniaturka krzyża – a miniature (Scout and Guide) Cross
mundur – a uniform <C, U>; ~ harcowski – a Scout ~ [męski], a Guide ~ [żeński], Scout and Guide ~s <pl> [gdz chodzi o oba jednocześnie]; instruktorski – a Leader's ~; ~ zachowy – a Cub and Brownie's ~; w ~rze – in ~, ~ed; sprawdzenie u-owania – a ~ inspection <C, U>; zbiórka ~owa – a ~ meeting; ~ połowy – a field ~
naramiennik – an epaulette
okrzyk zastępu – a/the Patrol shout
pagon – patrz: „naramiennik”
pałatka – a poncho
pas harcowski – a (Scout) belt
piersiaki – a woggle
pionierki <pl> [buty do chodzenia] – walking boots <Br; pl>, hiking boots <Am; pl>; rozchodzić ~ – to break in the boots
plakietka – a badge <Br>, a patch <Am>; ~ zastępu – a/the Patrol ~; ~ okolicznościowa – an occasional ~
pochwa – a sheath
poczet sztandarowy – a Colour party <Br>, a Color guard <Am>
podkładka – a pad
podwinity rękaw – a rolled up sleeve
polar – a fleece (jacket) [kurtka], fleece <U> [materiał]
ponczo – a poncho
poprawne umundurowanie – correct uniform <U>
powitanie skautowe [podanie lewej dłoni z odsuniętym małym palcem] – the Scout Handshake

pozdrawienie harcowskie [„Czuwaj!”] – the Scout and Guide Motto
pozdrawienie skautowe [trzy palce prawej ręki uniesione do góry, kciuk trzyma mały palec] – the Scout Sign; *pozdrawiać ~ym* – to give the ~
pozycja zasadnicza – a position of attention
poropiecz – a flag; ~ zastępu – a/the Patrol flag; ~ drużyny – a/the Pack/Troop/Unit flag [patrz: „drużyna”]
przejście do harczerzy z zuchów – going up <U>; ceremonia ~ – a ceremony
przyjęcie do drużyny – Investiture <U, C> [Scouts]
rajstopy <pl> – tights <pl>, a pair of tights; *poszło ci oczko w ~ach* – you've got a run/ladder in your tights, your tights are laddered
rękawiczka – a glove
rogatywka – a four-cornered hat/cup
rozkaz (dzienny) [odczytywana odezwa] – an/the order (of the day)
salut [akt salutowania] – salute <C, U>
salutować (komuś) – to salute (sb)
skrzydło [szyku] – a flank
spódnica – a skirt
suwak [na sznurze] – a slider
sweter – a sweater, a jumper
sygnałówka [trąbka] – a bugle
szarfa – a sash
szereg – a rank, a line
szlufka – a (belt) loop
sznur (mundurowy) – a lanyard
sznurowałość/sznurowka – a (shoe)lace <Br, Am>, a shoestring <Am>; *zawiązać ~i* – to do up one's ~s, to tie one's ~/shoes, to lace up one's boots [tylko o wysokich butach]; *masz rozwiązane ~i* – your ~s are undone
szorty <pl> – shorts <pl>
sztandar – a Colour
szyk – formation <U, C>; ~ apelowy – an opensquare ~; *ustawić harczerzy w ~u apelowym* – to bring the Scouts/Guides/Scouts and Guides into an opensquare (formation)
święto [hufca/chorągwi] – {District/Region} day
święty Jerzy – St. George
wręczenie (czegoś) – a presentation (of sth)
wywiłka – a leg warmer
zawołania harcowskie [„Czuwaj!”] – patrz: „pozdrawienie harcowskie”
złot – a jamboree; *pojechać na ~* – to go to a ~, to take part in a ~
złot dawnych członków – a reunion
znaczek – a pin [przyipinany], a badge [plakietka], an emblem [treść graficzna, symbol zawarty na plakietce]; ~ zucha – the Cub Scout and Brownie Badge
zwyczaj – a tradition

GRY HARCERSKIE I SPORTOWE

Scout and sport games

baza – a base; atak na ~ę – ~ raid
bieg na orientację [BnO, InO] – an orienteering competition; trasa ~ę – an orienteering course
butla (do paintballa) – a cylinder, a tank
czołgać się – to crawl
dotknąć (coś/kogoś) [klepnąć np. podczas gry w berka] – to tag (sth/sb)
drużyna [w grze] – patrz: „zespół”
fabuła gry – a theme, a storyline, a plot
farba [w kulkach do paintballa] – fill <U>
gra – a game; ~ między zastępami – an inter-Patrol ~; ~ terenowa – a wide game; ~y na orientację <pl> – orienteering <U> [nazwa sportu]; ~ polegająca na poszukiwaniu w terenie rzeczy znajdujących się na liście – a scavenger hunt; plan (~y) – a ~plan; rzecz, jakich wiele zbiera się w czasie ~y terenowej <usu pl> [np. karteczki symbolizujące jakieś przedmioty] – a piece <usu pl>; ~ jest na czas – the ~ is timed; mieć ~ę – to have a ~; odpaść (z ~y) – to be knocked out (of a ~)
grać w grę – to play a/the game; za-nabój próbę – to have a test/trial run (of a ~);
harc – a Scout game
kartka [kawałek papieru z napisem – rekwiwit w grze] – a card
klepnąć (coś/kogoś) – patrz: „dotknąć”
koperta awaryjna (zapięczętowana) – a (sealed) emergency envelope
kulka do paintballa – patrz: „nabój do paintballa”
magazynek [pojemnik na kulki przy markerze] – a loader
marker [karabin do paintballa] – a marker
maska (do paintballa) – a (paintball) mask
morderca [gra polegająca na mruganiu okiem] – assassin
na „trzy” – on a/the count of three
nabój do paintballa – a (paint)ball
olimpiada obozowa – a sports day
opaska – a band; ~ na oczy – a blindfold; w ~e na oczy – blindfolded
paintball – paintball <U>
pias – an action song <Br>, a motional song <Am>
podchodzenie [umiejętność] – stealth <U>
podejść kogoś – to sneak up on sb

przeciąganie liny – tug of war <sing, U>
punkt (na grze) ((z węzłów/z pierwszej pomocy)) – a (knotting/first-aid) checkpoint, a base; obstawiać ~ – to provide a ~
punkt [w systemie punktacji] – a point; zdobyć ~ – to score a ~
punkcja [system punktacji] – a scoring system
sędzia – a referee
skarb – treasure <U, C>; poszukiwanie ~u – a ~ hunt
skoczyć przy pomocy liny [jakby na wahadle] – to swing
strategia – strategy <C, U>
strażnik [w grze] – a guard
ścianka wspinaczkowa – a climbing wall; wejść na ~a – to climb on a wall
ścigać kogoś – to chase sb
taktyka – tactics <pl> [w grze terenowej]
teren gry – a (game) area; granica (~y) <usu pl> – boundary <usu pl>; wyznaczyć ~ – to set a ~; wyznaczyć granicę ~y – to set the boundaries
tor przeszkód – an assault course <Br>; an obstacle course <Am>
wiatrówka – an air rifle
zameldować się – to check in
zasady gry <pl> – rules <usu pl> [z punktu widzenia autora gry]; instructions <pl> [podawane uczestnikom]; tłumaczyć ~ – to give instructions
zespół [w grze] – a team
zjazd na linie [pionowo w dół – nazwa zajęcia] – abseiling <Br, U>; rappelling <Am, U>; zjechać ~ – to abseil down <Br>; to rappel down <Am>
zjechać na linie [po skosie] – to zip down
życie [w grze] – a life <pl: lives>; zewnać ~ – to remove the ~

PROGRAM

programme

bieg (harcerski) – a (scout) game
gitara – a guitar; grać na ~rze – to play the ~; nastroić ~ę – to tune a/the ~
kratka [dzienny rozkład zajęć] – a timetable <Br>; a roster <Am>
kronika – a scrap book; prowadzić ~ – to keep a ~
książka pracy – a log book; prowadzić ~y – to keep a ~
kurs [szkolenie] – a training course; ~ kadry kształcącej – a (Leader) trainers' course; ~ przewodnikowski – Leadership One course [jest to bliski odpowiednik polskiego kursu]; ~ podharc-

mistrzowski – Leadership Two course [jest to bliski odpowiednik polskiego kursu]
majsterka – crafts <C, U>
materiał <usu pl> [rekwizyty] – material <usu pl, U>; ~y programowe – ~s for activities; ~y do majsterki – craft ~s
obóz szkoleniowy – a training camp
pinezka – a drawing pin <Br>; a thumbtack <Am>
piosenka – a song; ~ obrzędowa – a *Pack/Troop/Unit* ~ [drużyny]; a camp song [oboju]
podróż – a journey
poprawka do programu – adjustment to the programme <C, U>
program (pracy) – a programme; ~ drużyny – a *Pack/Troop/Unit* ~ [patrz: „drużyna”]; ~ na {obóz/rok} – a {camp/annual} ~; wszechstronny ~ – a balanced ~; stale doskonalony i stymulujący ~ – a progressive and stimulating ~; napisać ~ – to write a ~
programowanie – programme planning <U>; programming <U>
przerywnik (ruchowy) – an energiser
przygoda – an adventure; przeżyć ~ę – to have an ~
punkt [np. za poradki] – a point; tablica z ~acją – a ~s chart; ~y komendancie – extra ~s; przyznać ~y – to give ~s
puszczaństwo – woodcraft <U>
rekwizyt <usu pl> – prop <usu pl>; {zrobić/przygotować} ~y – to {make/prepare} ~s
rywalizacja – patrz: „współzawodnictwo”
scenka – a role play; odegrać ~ę chodzenia po górach – to act out a ~ of hill walking
skecz [krótkie przedstawienie] – a sketch
skrypt – an information sheet, a fact-sheet, a handout [rozdawany w formie papierowej]
specjalność [specjalizacja drużyny] – a special activity; drużyna ~ciowa – a ~ *Troop/Unit* [patrz: „drużyna”]; drużyna o ~i *konnej/wędrowniczej/nurkowej* – a *Troop/Unit* that specialise in *horse riding/hiking/diving*
starter [krótka forma pozwalająca na zapoznanie się ze sobą uczestników zajęć, kursu itp.] – an ice-breaker
śpiewać – to sing; za~ piosenkę – to ~ a song
warsztaty <pl> – a (skills) workshop; ~ z obozownictwa – a campcraft ~
wędrówka [wycieczka] – a hike, a rambble
współzawodnictwo – competition <U>; ~ międzyczastepowe – inter-Patrol ~
zabawa [miło spędzony czas] – fun <U>; Miłej ~y! – Have fun!

zajęcia <pl> – an activity <pl: activities>; ~ na świeżym powietrzu – outdoor activities; ~ na dni deszczowe – wet weather programme; ~ *zapasowe/awaryjne* – a standby <pl: standbys>; ~ integracyjne – integrating <U>; ~ wypełniające ewentualne wolne miejsca w programie – a (programme) filler, a fill in game; prowadzić ~ – to run an activity; wykorzystywać ~ w pracy nad stopniami – to use ~s toward ranks; brać udział w ~ach – to take part in ~(ies); iść na ~ – to go to ~ies
zatwierdzić – to approve; ~ program – to ~ a programme
zbiórka – a Meeting; ~ zastępu – a Patrol ~; ~ drużyny – a *Pack/Troop/Unit* ~ [patrz: „drużyna”]; ~ internetowa – Internet ~; prowadzić ~ę – to run a ~

PRZYRODOZNAWSTWO

the nature trail

biedronka – a ladybird <Br>; a ladybug <Am>
blyskawica – lightning <U>; błysk – a flash of ~
bocian – a stork
brzoza [gatunek drzewa, nie drewna] – a birch
buk [gatunek drzewa, nie drewna] – a beech
burza – a (thunder)storm
chmura – a cloud
chrabąszcz – a cockchafer, a May bug
ciepło – warm; jest ~ – it's ~
ćma – a moth
dąb [gatunek drzewa, nie drewna] – an oak
darń – turf <U, C>; zdjąć ~ z czegoś – to ~ sth
deszcz – rain <U, sing>; a shower [krótki, przelotny deszcz]; ulewa – a downpour <usu sing>; mżawka – drizzle <U, sing>; pada ~ – it's raining
drzewo – a tree; ~ {liściaste/iglaste} – a {deciduous/coniferous} ~; ściąć ~ – to fell a ~; wejść na ~ – to climb a ~
dzieciół – a woodpecker
dzik – a (wild) boar
dziupla – a hole, a hollow
gałąź – a branch
gałązka – a twig
gleba – soil <U, C>
gniazdo – a nest
gorąco – hot; jest ~ – it's ~; robi się ~ – it's getting ~
grab [gatunek drzewa, nie drewna] – a hornbeam
grzmot [przy burzy] – thunder <U>

grzyb [mający nóżkę i kapelusz] – a mushroom
huba – a bracket fungus
igła (sosnowa) – a (pine) needle
igliwie (sosnowe) – (pine) straw <U>
jagoda – a bilberry <Br>, a blueberry <Am>; zbierać ~y – to pick ~ies
jałowiec – a juniper
jaszczurka – a lizard
jeleń – a deer
jeżyna – a blackberry [owoc], a blackberry bush [krzak]
jodła [gatunek drzewa, nie drewna] – a fir
kłon [gatunek drzewa, nie drewna] – a maple
kłoda – a log
koniczyna – a clover; czterolistna ~ – a four-leaf ~
konik polny – a grasshopper
kora – bark <U, C>
korona [drzewa] – a crown
korzeń – a root
kret – a mole
krzak – a bush, a shrub
księżyc/Księżyc – the *moon/Moon*; pełnia ~a – a full moon; now – the new ~; dziś jest pełnia ~a – there's a full ~ tonight
kukułka – a cuckoo (bird)
lipa [gatunek drzewa, nie drewna] – a lime (tree), a linden (tree)
liść – a leaf <pl: leaves>
łodyga – a stem
malina – a raspberry
mech – moss <U, C>
mgła – fog <C, U>
modrzew [gatunek drzewa, nie drewna] – a larch
motyl – a butterfly
mrowisko – an anthill
mrówka – an ant
mucha – a fly
muchomor – a toadstool
mysz – a mouse <pl: mice>
niebo – the sky; na ~ie – in the ~
nietoperz – a bat
olcha [gatunek drzewa, nie drewna] – an alder
orzeł – an eagle
osa – a wasp
owoc lasu <usu pl> – fruit of the forest <usu pl>
padalec – a blindworm, a slow-worm
pająk – a spider; zabić ~a – to kill a ~
pajęczyna – (spider's) web <Br>, (spider) web <Am>, a cobweb <Br, Am> [pokrywająca jakiś przedmiot]
paproć – a fern, a bracken
patyk – a stick
piach – sand <U>
pień [drzewa] – a trunk
pieńiek – a (tree) stump
pod ochroną – protected; być ~ – to be ~

pogoda – weather <C, U>; prognoza ~y – a (~) forecast
porost – lichen <U, C>
porzeczka – a wild strawberry
pszczółka – a bee
pył – dust <U>
rak – a crayfish <esp Br>, a crawfish <esp Am>
ropucha – a toad
rosa – dew <U>; jest ~ – there's ~; trawa jest mokra od ~y – the grass is wet with ~
roślina – a plant; ~jadalna – an edible ~
runo – undergrowth <Br, U>, underbrush <Am, U>
ryś – a lynx
sarna – a (roe) deer
sęk – a knot; piłować na ~u – to saw through a ~
ślój [w drewnie] – grain <U>; ciąć (coś) {wzdłuż/w poprzek} ~ów – to cut (sth) {along/across} the ~
słońce/Słońce – the *sun/Sun*; {wschód/zachód} ~a – {sunrise/sunset} <U>; wstawać o wschodzie ~a – to get up at sunrise
sosna [gatunek drzewa, nie drewna] – a pine
sowa – an owl
ściółka (leśna) – litter <U>
śląd [odcisk kończyny zwierzęcia] – a print
ślimak – a snail
śpiew ptaków – birds' singing <U>
świerk [gatunek drzewa, nie drewna] – a spruce
świerszcz – a cricket
światlik [robaczek świętojański] – a glowworm
świt – dawn <C, U>
szerszeń – a hornet
szyszka – a cone
temperatura – temperature <C, U>; ~ 20 stopni Celsjusza – a ~ of 20 degrees *Celsius/centigrade*; jest 20 stopni (w cieniu/w słońcu) – it's 20 degrees ((in the shade/in the sun))
topola [gatunek drzewa, nie drewna] – a poplar
trawa – grass <U>
trop [ślady] – a trail
tropić (kogoś/coś) – to track (sb/sth)
tropienie [umiejętność czytania śladów] – tracking
trzcina – reeds <pl> [zarośla], a reed [roślina]
trzmieł – a bumblebee, a humblebee
ważka – a dragonfly
wąż – a snake
wiatr – (the) wind <U, C>; z ~em – with the wind, downwind; pod ~ – against the wind, upwind; ~ wieje z północy – ~ is blowing from the north
wiąz [gatunek drzewa, nie drewna] – an elm (tree)

wierzba [gatunek drzewa, nie drewna] – a willow
wiewiórka – a squirrel
wilk – a wolf <pl: wolves>
zając – a hare
zaskoniec – a grass snake
zimno – cold; jest ~ – it's ~; robi się ~ – it's getting ~
ziolo – a herb
zmerzch – dusk <C, U>
żaba – a frog
żmija – a viper
żołądz – an acorn
żuk – a beetle

PRAWO HARCERSKIE, IDEALY I METODA HARCERSKA

*the Scout and Guide Law, ideals
and the Scout and Guide Method*

braterstwo – brotherhood <U>
cel – an aim [zamierzenie], an objective [stan rzeczy, do którego się dąży]
dobrowolny – voluntary
dobry uczynek – a good deed
duch skautowy – the scout spirit <sing>
forma pracy – a method
ideał harcerski <usu pl> – *Scout and Guide ideal* <usu pl>
jednopłciowa – single-sex; drużyna ~ – single-sex *Pack/Troop/Unit* [patrz: „drużyna”]
koedukacja – coeducation <U>
koedukacyjny – mixed [o drużynie, obozie], merged [o organizacji], joint [o drużynie złożonej z członków kilku organizacji, np. żeńskiej i męskiej]; drużyna ~a – a *mixed/joint Pack/Troop/Unit* [patrz: „drużyna”]
kształcenie kadry – Leader training <U>; ~ w zakresie ~ – in *sth/doing sth*
metoda harcerska – the (*Scout and Guide*) Method <sing>
modlić się – to pray; ~ o/za coś ~ – for sth
modlitwa – a prayer; Modlitwa Harcerska – the Scout and Guide Prayer; prowadzić ~ę – to lead a ~
msza polowa – an open air *mass/service*, a camp *mass/service* [na obozie]
Obietnica Zuchowa – the Cub Scout and Brownie Promise [polska]
obrzędowość – a theme; ~ indiańska – an Indian ~
praca nad sobą – self-improvement <U>
praca w małych grupach – working in small groups <U>

praca zespołowa [zajęcie wykonywane wspólnie, nie efekt takiej pracy] – teamwork <U>

Prawo Harcerskie – the Scout and Guide Law; punkt (Prawa Harcerskiego) – an article; przestrzegać ~ego – to keep ~; łamać ~ – to break ~

Prawo Zucha – the Cub Scout and Brownie Law [polskiej]

Przyrzeczenie (Harcerskie) – the (Scout and Guide) Promise [1. formuła tekstowa; 2. moment składania], the Investiture [uroczystość]; złożyć ~ – to make a Promise

Robert Baden-Powell – B-P, the Founder

rota [tekst przyrzeczenia] – an oath

rozwój – development <U>; ~ {duchowy/fizyczny/intelektualny/społeczny/emocjonalny} – {spiritual/physical/intellectual/social/emotional} ~

samokształcenie – self-education <U>

służba [fundament harcerstwa] – service <U>; duty <C, U> [ten wyraz występuje w Przyrzeczeniu]; ~ Bogu – ~ to God; ~ ludziom – ~ to others; ~ Polsce – ~ to the Country

służba instruktorska – service <U>

sprawdzić czyjaś wiedzę [na stopień lub sprawność] – to examine sb

sprawność [1. umiejętność; 2. znaczek] – a {proficiency/activity} badge; ~ łazika – the Hiker (Activity) Badge; zdobywać ~ – to attempt a/the ~, to work towards a ~; zdobyć ~ – to gain a ~; opiekun próby na ~ – an examiner, a supervisor [patrz też: „wymaganie”]

stopień (harcerski) – a (Scout) rank; zdobyć ~ – to gain the ~; zdobywający ~ – a candidate [patrz też: „wymaganie”]

stopień instruktorski – a Leader rank; wymaganie na ~ – a ~ requirement

system stopni ({harcerskich/instruktorskich}) – a ({Leader/Scout}) rank scheme

system zastępowy – the Patrol System

uczenie w działaniu/przez działanie – learning by doing <U>

wychowanie – education <U>; ~ duchowe – spiritual ~

wychowywać poprzez przykład – to lead by example

wymaganie – a requirement; ~ na stopień <usu pl> – a rank ~; ~ na sprawność <usu pl> – the ~ of a/the (activity/proficiency) Badge <usu pl>; ~ numer pięć – ~ five; zrealizować ~ na {stopień/sprawność} – to complete the ~ of the {rank/badge}

wzór – a (personal) example

zasada harcerskiego wychowania <usu pl> – a principle of Scouting and Guiding <usu pl>

Zobowiązanie Instruktorskie – the Leader's Engagement; złożyć ~ – to make a ~

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

organisational structure

budżet – budget <C, U>

chorągiew – a County/Area [w Wielkiej Brytanii; wyraz „Area” dotyczy Szkocji], a Region [w Polsce – 1. statutowy szczebel władz; 2. ogół harcerzy z danego terenu; 3. instruktorzy pracujący w chorągwi], a Region Organisation [w Polsce – jako struktura organizacyjna]

członek – a Member; ~ wspierający – an Associate ~

delegacja – a contingent [na złot], a delegation [na konferencję]; polska ~ – the Polish ~

drużyna – a Troop [harcerska], a Pack [gromada zuchowa], a Unit [harczerzy starszych]; prowadzić ~ę – to run a ~; złożyć ~ – to open a ~; rozwiązać ~ – to close a ~; ~ zostanie rozwiązana – the ~ will close

drużynowy/a – a Section Leader [ogólnie, gdy mowa o drużynowych różnych grup wiekowych jednocześnie], a Leader [gdy wiemy, o kogo chodzi, np. w relacji drużynowy – członek drużyny]; ~ {harczerzy/harcerek} – a {Scout/Guide} Leader (SL/GL); ~ zuchowy/a – a Cub Scout/Brownie/Cub Scout and Brownie Leader (CSL)

funkcja – an appointment <esp Br>, a position <esp Am>; opis ~i – a job description; pełnić ~ę/być na ~i – to hold an ~; zwolnić z ~i – to dismiss sb from an ~; mianować kogoś na jakąś ~ę – to appoint sb as a sth

głosowanie – voting <U>, a vote <sing>

Główna Kwaterna ZHP – ZHP Headquarters/HQ <U> [centralne biuro], the National Executive Committee [ciało statutowe]

gromada zuchowa – a (Cub Scout/Brownie/Cub Scout and Brownie) Pack

grupa wiekowa <usu pl> – a Section/age group <usu pl>; podział na ~e – a division into ~s

harcerka – a Guide <Br>, a Girl Scout <Am>; ~ starsza [14 – 16 lat] – a Senior Guide

harcerstwo – (Polish) Scouting and Guiding <U> [„Polish” dodajemy, jeśli chcemy podkreślić, że chodzi o polski ruch harcerski, jeżeli mówimy o harcerstwie w kontekście jednej płci, możemy użyć jednego wyrazu]; w ~ie – in ~; ~ starsze [14 – 16 lat] – Senior ~

harcerz – a Scout <Br>, a Boy Scout <Am>; ~ starszy [14 – 16 lat] – a Senior Scout

hufiec – a (Scout) District

instruktor(ka) ({harcerski/harcerska}) – a {Scouter/Guider} [ogólnie, w odróżnieniu od harcerza niebędącego instruktorem], a Leader [najczęściej jako skrót od dłuższej nazwy, w odniesieniu do pełnionej funkcji instruktorskiej]; ~ hufca – a District Scouter/Guider; dorosły ~ – an Adult Member/Leader; ~rzy – Leaders and Commissioners [gdychcemy podkreślić, że chodzi także o instruktorów na najwyższych funkcjach]; jestem ~em harcerskim – I'm a Scout Leader

instruktor(ka) [profesjonalista kształcący w jakiejś dziedzinie] – a (Skills) Instructor

jednostka organizacyjna – a unit

kadencja – a term (of office); czteroletnia ~ – komendanta hufca – a four-year ~ as (a) District Commissioner

kadra – Leaders <pl>, a/the leadership team

kapelan – a Chaplain; Naczelny ~ – a/the National ~

karta [opis celu istnienia organizacji] – a charter, a mission statement

koło przyjaciół harcerstwa [pojedyncza jednostka Ruchu Przyjaciół Harcerstwa] – the Scout and Guide Fellowship

komenda {chorągwi/hufca/szczepu} – {Region/District/Group} Executive Committee

komendant(ka) chorągwi – a Region Commissioner; ~ Wielkopolskiej – the ~ for Wielkopolska

komendant(ka) hufca – a District Commissioner (DC); ~ Warszawa Mokotów – the ~ for Warszawa Mokotów

komendant(ka) obozu – a/the Camp Leader

komendant(ka) szczepu – a/the Group (Scout and Guide) Leader (GSL)

komisarz zagraniczny – the International Commissioner

komisja rewizyjna – an Audit Committee; Centralna ~ – the National ~

komisja stopni {harcerskich/instruktorskich} – a {Leader/Scout} Ranks Committee

konstytucja – a constitution; ~ drużyny – a/the Pack/Troop/Unit ~ [patrz: „drużyna”]

krag instruktorski – a Scouters and Guiders' Club

krag klerycki – a Seminarists' Scout Club
książeczka {harcerska/zuchowa/instruktorska} – a ({Scout/Guide/Scout and Guide / Cub Scout and Brownie / Leader's}) membership book
księgowy – an accountant, a book-keeper
kwatermistrz(yni) – a Quartermaster; ~ szczezu – a/the Group ~
liczba członków [organizacji] – a membership; organizacja liczy ponad 1000 członków – the association has a ~ of more than 1000
mianować kogoś kimś – to appoint sb as a sth; ~ kogoś zastępowym – to ~ sb as a Patrol Leader; ~ kogoś w uzgodnieniu z kimś – to ~ sb in consultation with sb; ~ kogoś na czyjś wniosek – to ~ sb recommended by sb; ~ kogoś po zatwierdzeniu kandydatury przez kogoś – to ~ sb with the approval of sb; ~ kogoś w skład rady szczezu – to ~ sb to a/the Group Scouters and Guides' Meeting
Międzynarodowa Katolicka Konferencja Skautingu [ICCS] – International Catholic Conference of Scouting
Międzynarodowa Katolicka Konferencja Skautingu Żeńskiego [ICCG] – International Catholic Conference of Guiding
Międzynarodowe Bractwo Skautów i Przewodniczek [ISGF] – International Scout and Guide Fellowship
Międzynarodowe Porozumienie Skautów Prawosławnych [DESMOS] – International Link of Orthodox Christian Scouts
misja [cel istnienia organizacji] – a mission [patrz też: „karta”]
naczelnik (ZHP) – the Chief Scout [mężczyzna], the Chief Guide [kobieta]
nadzór – supervision <U,C>; pod ~em – under ~
namiestnik/czka {harcerzy/harcerek/zuchów} [w hufcu] – an/the Assistant District Commissioner ({Scouts/Guides/Cub Scouts and Brownies})
Nieprzetarty Szlak – special needs ({Scouts and Guides}), „Unblazed Trail” [tylko w dosłownym tłumaczeniu polskiej nazwy]; drużyna ~u – a special needs Pack/Troop/Unit [patrz: „drużyna”]
odpowiedzialność (przed kimś) – accountability (to sb) <U>
opiekun (czyjś) – a counsellor (to sb) <B>; a counselor (to sb) <Am>
organizacja [stowarzyszenie] – an association; ~ {wyznaniowa/otwarta} – a {denominational/open} ~
ośrodek harcerski [dobrze wyposażona stacja] – a scout centre; ~ cen-

tralny [w odróżnieniu od lokalnego] – a national Scout and Guide centre
patent drużynowego – a Scout/Guide (Leader) warrant, a warrant as Scout/Guide Leader
patrol – a Patrol [zastęp wydzielony], an activity Patrol [grupa zainteresowań w drużynie wędrowniczej]
pełniący obowiązki kogoś – an acting sth; ~ komendanta szczezu – an ~ Group (Scout and Guide) Leader
podopieczny – a charge
podwładny – a subordinate
podzastępowy/a – an Assistant Patrol Leader (APL)
przełożony – a superior, a supervisor [bezpośredni]
przewodniczący/a (ZHP) – the (ZHP) President
przyboczny/a – an Assistant Leader; ~ (w drużynie {harcerzy/harcerek}) – an Assistant {Scout/Guide} Leader [patrz: „drużynowy”]
przynależność (do czegoś) [organizacji] – membership (of sth <B>, in sth <Am>) <U>
przywództwo – leadership <U>
rada drużyny – a/the Troop/Unit Leadership Forum [patrz: „drużyna”]
Rada Naczelna (ZHP) – the (ZHP) National Council
rada szczezu – the Group Scouters and Guides' Meeting
regulamin – regulations <pl>; rules <pl>; ~ służby w kuchni – the rules of a kitchen duty
Ruch Przyjaciół Harcerstwa [jako całość] – the Scout and Guide Fellowship
ruch skautowy – the Movement
sąd harcerski – Scout and Guide Court <C,U>; Naczelny ~ – the National ~
skarbnik – a Treasurer; ~ hufca – a/the District ~
skaut o specjalności lotniczej [lub spadochroniarskiej itp.] – an Airscout
skauting – Scouting/Guiding/Scouting and Guiding; w ~u – in ~, at Scouts/Guides
składka <usu pl> – a (membership) (subscription) fee <usu pl>, (membership) subscription <U,C,usu pl>, sub <U,C,usu pl>; infml>; zalegać ze ~mi za dwa miesiące – to fall/be two months behind with the ~s; płacić ~ki (regularnie) – to pay the ~s (regularly)
spis (harcerski) – a (Scout) census; wyniki ~u <pl> – the ~ figures <pl>
statut – Statutes <pl>; zmienić ~ [wprowadzić poprawki do statutu] – to amend the ~
szczep – a (Scout and Guide) Group; Szczep 303 WDH(iZ) im. Tadeusza Kościuszki – 303th Warsaw Tadeusz Kościuszko Scout and Guide Group

[numer drużyny lub szczezu czytamy: 303 – 'three hundred and third' <B>, 'three oh three' <Am>; 172 – 'a hundred seventy-second' <B>, 'one seventy-two' <Am>]
szczępowy/a – patrz: „komendant(ka) szczezu”
szóstka (zuchów) – a Six (of Cub Scouts /Brownies/Cub Scouts or Brownies); ~kowy/a – a Sixer; zastępca ~kowego/ej – a Seconder; system ~tek – the Six System
Światowa Organizacja Ruchu Skautowego [WOSM] – World Organization of the Scout Movement
Światowa Skautowa Unia Parlamentarna [WSPU] – World Scout Parliamentary Union
Światowe Stowarzyszenie Przewodniczek i Skautek [WAGGGS] – World Association of Girl Guides and Girl Scouts
Światowy Złot na falach eteru [JOTA] – Jamboree on the Air
Światowy Złot na szlaku [JOTT] – Jamboree on the Trail
Światowy Złot w internecie [JOTI] – Jamboree on the Internet
uchwała – a resolution
wędrownictwo – Rover/Ranger Scouting <U>
wędrownik – a Rover [harcerz], a Ranger [harcerka]
wiceprzewodniczący (ZHP) – the (ZHP) Vice-President
wizytacja (czegoś) – an inspection (of sth) [zdarzenie], a visit of inspection (to sth) [zdarzenie], inspectors <pl> [osoby]; robić/przeprowadzać ~ę – to make/carry out an inspection
wodniak – a Seascout
wstąpić do harcerstwa – to join Scouts/Guides
wydział – a department; ~ programowy – the Programme ~; kierownik ~u Programowego GK – the National Commissioner for Programme
zastęp – a Patrol; ~owy/a – a ~ Leader (PL); pracować zastępami – to work in one's ~s
zastępca komendanta {hufca/chorągwi} – an/the Assistant (District/Region) Commissioner
zastępca naczelnika (ZHP) – the Deputy Chief Scout [mężczyzna], the Deputy Chief Guide [kobieta]
zdolności przywódcze <pl> – leadership qualities/skills <pl>
zespół – a team
ZHP poza granicami Kraju – Polish Scouts Abroad
zjazd – a congress; ~ ZHP – the ZHP National ~; ~ hufca – a District ~; ~ nadzwyczajny – an extraordinary ~; ~ nadzwyczajny ZHP – an extraordinary

ZHP National ~; ~ sprawozdawczy – a report ~; ~ sprawozdawczy chorągwi – a Region Report ~
zostać wybranym – to be elected; ~ na komendanta hufca – ~ as (a) District Commissioner; ~ w skład komisji rewizyjnej – ~ to the audit committee
zuch – a Cub (Scout) [chłopiec; wyraz „Scout” można pominąć we wszystkich dłuższych wyrażeniach, np. „Cub Meeting”]; a Brownie [dziewczynka]; Zuch Gospodarny – Managing *Cub Scout/Brownie*; Zuch Ochoczy – *Willing Cub Scout/Brownie*; Zuch Sprawny – *Efficient Cub Scout/Brownie*
zuchmistrz – a *Cub Scout/Brownie/Cub Scout and Brownie Leader*
zuchowiec – patrz: „zuchmistrz”
związek drużyn – a union of Troops (and Units) [patrz: „drużyna”]
Związek Harcerstwa Polskiego – Polish Scouting and Guiding Association (ZHP) [zwyczajowo polski skrót umieszczony jest po angielskiej nazwie w nawiasie]
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej – The Scouting Association of The Republic of Poland
zwierzchnik – patrz: „przełożony”

ŁĄCZNOŚĆ

communications

alfabet Morse'a – Morse (code) <U>; ~em Morse'a – in ~; nadawać ~ {światłem/dźwiękiem} – to transmit ~ by {light/sound}
alfabet semaforowy – semaphore <U>
antena – an antenna <Br, Am>, an aerial
centralka (telefoniczna) – a switchboard
Czy jesteście przy radiu? – Are you on the radio?
fale krótkie <p> – short wave <C, U>
flaga [do Morse'a] – a flag
hasło [sekretne słowo] – a password; podać ~ – to give the ~
Jak mnie słyszysz? – How do you read me?
kabel – cable <Br, Am; U, C>, cord <esp Am; C, U>, flex <Br, C, U>
kanal [CB] – a channel
kreska [w alfabecie Morse'a] – a dash
kropka [w alfabecie Morse'a] – a dot
krótkofalarstwo – short-wave communication <U>
krótkofalówka – a (short-wave) radio
odbiór [jakość sygnału] – patrz: „zasieg”

odbiór! [do końca wypowiedzi przez radio] – over!; bez ~u! – out!
odszyfrować – to decode
odzew – a countersign
radiostacja – a (radio) station
strzałka – an arrow
sygnalizacja – signalling <U>
szyfr – code <C, U>; złamać ~ – to break the code
telefon polowy – a field telephone
tłumienie [szumów w radiu] – squelch <U>
UKF – FM
walkie-talkie – a walkie-talkie <infrm>
wiadomość – a message; {nadać/odebrać} ~ – to {send/receive} a ~ „X tu Y” – ‘X it's Y’
zasieg [jakość sygnału] – reception <U>; {dobry/słaby} ~ – {good/bad}~
zaszyfrować – to encode

VARIA

miscellaneous

akcja – an event, an activity; ~ naborowa – recruiting <U>, a recruitment campaign; ~ zarobkowa – fundraising <U>, a fundraising (event/activity); prowadzić ~ę zarobkową – to raise money, to fund raise; zbierać 1000 – to raise 1000
arkusz papieru [duży] – a sheet of flip-chart (size) paper [arkusz], flipchart (size) paper <U> [papier]
bezpieczeństwo – safety <U>
czas komendancki – Leader's time <U>; uznawać czyjś czas za obowiązujący – to go by sb's watch
demobil; coś z ~ – an ex-army sth
dokładka [jedzenia] – seconds <p> [infrm]
faktura – an invoice
falszować – to *sing/play* off-key, to *sing/play* out of tune
gazetka – a newsletter; ~ hufca – a/the district ~
harcówka – a Scout room, a meeting room/place
hobby – a hobby
jadłospis – a menu; Co dziś na kolację? – What's on the ~ tonight?
koszulka drużyny – a/the *Pack/Troop/Unit T-shirt* [patrz: „drużyna”]
leśnictwo [obszar] – a forest administration region
leśniczy – a forester
lista (uczestników) – a roster <Am>, a register
miejsce [jakiejś imprezy] – a venue
nabór – recruitment <U>

nocleg – accommodation <Br; U> [miejsce], accommodations <Am; p> [miejsce], a *place/somewhere* to stay the *night/two nights* etc. [miejsce], an overnight stay [miejsce] postoju i noclegu na trasie podróży], lodging <U> [usługa]; znaleźć ~ – to find a *place/somewhere* to stay the *night/two nights* etc.
ochotnik – a volunteer
odpocząć – to have some rest
odpoczynek – rest <C, U>
organizować coś – to organize sth para (kogoś/czegoś) – a pair (of sb/sth); w ~ch – in ~s
pobocze – a verge
 [trawiaste, nieutwardzone], a soft shoulder <Am> [trawiaste, nieutwardzone], a hard shoulder
 [asfaltowe], a shoulder <Am> [asfaltowe]; iść ~m – walk *on/along* the ~
prace społeczne – community work <U>
przydomek – a nickname
przyjmowanie gości w domach – [1. zwyczaj; 2. czas, kiedy to ma miejsce] – home hospitality <U>
schronisko młodzieżowe – a youth hostel
sklep harcerski – a Scout shop
sponsor – a sponsor
strój narodowy – a/the national *costume/dress*
szanta [1. rytmiczna pieśń do pracy; 2. piosenka o tematyce żeglarskiej] – a (see) shanty <Br>, a chanty <Am>, a chantey <Am>
szary papier – patrz: „arkusz papieru”
technika harcerska <usu pl> – Scout(ing) skill <usu pl>
termin (czegoś) – a deadline (for sth) [ostateczna data ukończenia czegoś]; ustalić ~ – to make an appointment (for sth) [umówić się na spotkanie], to *set/fix* the date (for sth) [~ wydarzenia], to set a *time limit/deadline* (for sth) [ustalić granice czasowe, czyli ostatni dzień, kiedy coś może być zrobione]
ułożyć [coś na sobie] – to stack
wypalić się [o człowieku] – to burn out
wyszaleć się – to blow off (some) steam, to have a blast
zadanie – a task
zestroić [instrumenty, aby mogły grać razem] – to tune up; ~ gitary – to ~ the guitars; stroić się – to ~
zimowisko – a winter camp
zsynchronizować zegarki – to synchronise watches
zupka chińska – (ramen) noodles <p>
zwidzać – to go sightseeing

Pomysł opracowania słownika polsko-angielskiego o tematyce harcerskiej pojawił się jesienią 2002 r., kiedy rozpocząłem współpracę z Wydziałem Zagranicznym Głównej Kwatery ZHP, choć angielskie słowa związane z harcerstwem zacząłem zbierać na własny użytek już nieco wcześniej. Praca nad słownikiem stała się moją pasją, gdy wiosną 2003 r. zacząłem go publikować w odcinkach w gazetce mojego szczepla. Za cel postawiłem sobie opracowanie słownika wyczerpującego i rzetelnego, który pozwoliłby uniknąć popularnych błędów popełnianych w tłumaczeniach oraz umożliwiłby harcerzom i instruktorom efektywną komunikację podczas międzynarodowych imprez takich jak zloty, obozy zagraniczne, obozy z udziałem skautów organizowane w Polsce czy różne kursy i konferencje skautowe. Do użytkowników słownika należy ocena, czy cele te zostały spełnione. **Z otwartością przyjmę wszelkie uwagi dotyczące słownika, a zwłaszcza uwagi merytoryczne, liczę bowiem na to, że słownik ukaże się wkrótce w formie książkowej, która uwzględniłaby wszystkie błędy wykryte i nadesłane przez jego użytkowników. Dotyczy to także polskich wyrazów, które wydadzą się wam regionalizmami i które mają nieumieszczone w słowniku synonimy. Używajcie go zatem i informujcie o ewentualnych błędach oraz wyrazach i zwrotach, które waszym zdaniem powinny się w nim znaleźć. A może komuś uda się go wypróbować podczas obozu brytyjskiego lub amerykańskiego?**

Oddając słownik w wasze ręce, nie mogę nie podziękować tym, którzy swoją pracą i poświęconym czasem przyczynili się do jego powstania. Przede wszystkim chciałem podziękować Kasi Tarnowskiej za wkład, jaki wniosła w pracę nad słownikiem. Bez niej zupełnie nie byłby on tym, czym jest. Swoją wiedzą, radą i kontaktami służyła mi przez cały czas hm. Ewa Lachiewicz, komisarka zagraniczna ZHP. Jej doświadczenie w praktycznym życiu skautowej anglijszczyzny nie może się równać z doświadczeniem żadnej innej osoby w Związku. Hm. Anna Gutowska poświęciła wiele czasu, aby dokonać ostatecznej korekty słownika, dzięki której uniknąłem wielu błędów. Emma Radbourne wsparła mnie swoją wiedzą zdobytą w czasie, kiedy była członkinią Girlguiding UK, co znacznie zbliżyło słownik do języka, jakim brytyjskie skautki posługują się na co dzień. Pomoc Alice Addison miała zasadnicze znaczenie dla powstania działu o pierwszej pomocy.

Swoje podziękowania kieruję także do Caroline Hills, Anthony Campa, Łukasza Łączyńskiego (red. nacz. „Paramagazynu” i mojego brata), Julie Bisset, Margaret i Jima McDowall, Amy Louise Jones, Shawna Broughton, Justine Connolly, Sary Evener, Craiga Turpie oraz wszystkich tych, którzy nadesłali już istniejące słowniki skautowe, a także do tych, których z powodu własnej niedoskonałości nie jestem w stanie wymienić z imienia.

W pracy nad słownikiem korzystałem z licznych źródeł: opublikowanych słowników (Oxford Advanced Learners' Dictionary, słowników Oxford-PWN, Oxford Collocations, Oxford Pictorial Dictionary, Oxford Wordfinder, Wielkiego słownika polsko-angielskiego i angielsko-polskiego Wiedzy Powszechnej), internetu (przede wszystkim scoutbase.org.uk, wyszukiwarki google.co.uk oraz innych niezliczonych stron internetowych – skautowych, tematycznych i handlowych), miesięcznika brytyjskich skautów Scouting Magazine, rozmaitych anglojęzycznych wydawnictw tematycznych (GPS, mapy, pierwsza pomoc) oraz własnego doświadczenia zdobytego w Stanach Zjednoczonych.

Jako źródła słów do tłumaczenia służyło mi wiele wydawnictw polskich. Pomocne okazały się także istniejące słowniki polsko-angielskie o tematyce skautowej: przede wszystkim „Słownik terminologii harcerskiej”, wydany przez Chorągiew Dolnośląską – najlepszy z tych, które miałem w ręku, poza tym słownik zamieszczony w „Kalendarzyku harcerza i harcerki” wydawnictwa HBW „Horyzonty”, słownik terminologii oficjalnej zamieszczony na stronie skauting.zhp.pl, słownik napisany dla uczestników Eurojam FSE oraz kilku innych słowników, które wpadły mi w ręce, a także tłumaczenie Statutu ZHP na język angielski. Ich autorom oraz tym, którzy je nadesłali, serdecznie dziękuję.

Mam nadzieję, że w przyszłości powstaną także słowniki: polsko-niemiecki, polsko-francuski i inne.

PWD. RAFAŁ ŁĄCZYŃSKI

SZCZEP 208 WDHIZ IM. BATALIONU „PARASOL”, HUFEC WARSZAWA MOKOTÓW

RLACZYNSKI@TLEN.PL
